

ΚΩΝ/ΝΟΣ Γ. ΚΑΡΥΩΤΑΚΗΣ

Άπαντα

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Βιογραφία	5
ΠΟΙΗΜΑΤΑ	
Ο πόνος του ανθρώπου και των πραγμάτων	12
1. Θάνατοι	12
2. GALA	13
3. Χαμόγελο	15
4. Ζωές	16
5. Άνοιξη	17
6. Νύχτα	18
7. Μυγδαλιά	19
8. Νοσταλγία	20
9. Αγάπη	21
10. Θάλασσα	22
Νηπενθή	23
1. Οι Στίχοι Μου	23
2. Γυρισμός	24
3. Ευγένεια	25
4. Δον Κιχώτες	26
5. Πολύμνια	27
6. Ποητές	28
7. Μπαλάντα	29
Η Σκιά Των Ωρών	30
1. Δέντρο	30
2. Χαρά	31
3. Σε παλαιό συμφοιτητή	32
4. Στροφές	33
5. Το φεγγαράκι απόψε...	36
6. Γραφιάς	37
7. Αθήνα	38
8. Πάρε τα δώρα...	39
9. Πεθαίνοντας	40

Νοσταλγικά	41
1. Μόνο	41
2. Δρόμος	42
3. Η ψυχή μου	43
4. Ύπνος	45
5. Αφιέρωμα	46
6. Τώρα που μήτε ο έρωτας	47
7. Εσπέρα	48
8. Μοναξιά	49
9. Κι αν έσβησε σαν ίσκιος...	50
10. Του αδελφού μου	51
Ελεγεία και Σάτιρες	52
1. Υστεροφημία	52
2. Τελευταίο Ταξίδι	53
3. [Ο κήπος είμαι...]	54
4. [Όλα τα πράγματα...]	55
5. [Τι νέοι που φτάσαμεν εδώ...]	56
6. Επιστροφή	57
7. Φύγε, η καρδιά μου νοσταλγεί...	58
8. [Δέντρα μου...]	59
9. [Μικρά -- Χωρίς τίτλο]	60
10. Οι Αγάπες	62
11. Κριτική	63
12. [Ένα ξερό δαφνόφυλλο...]	64
13. Παιδικό	65
14. [Θέλω να φύγω πια...]	66
15. Βράδυ	67
16. [Ω, Βενετία...]	68
17. [Σα δέσμη από τριαντάφυλλα...]	69
18. Ωδή σε ένα παιδάκι	70
19. Ηλύσια	72
20. Ιστορία	73
21. [Είμαστε κάτι ξεχαρβαλωμένες κιθάρες...]	74
22. [Ποια θέληση Θεού μας κυβερνάει...]	75
23. Ανδρείκελα	76
24. [Τι να σου πώ...]	77
25. Τάφοι	78
26. Επίκλησις	79

27. [Όταν άνθη εδένατε...]	80
28. Φθορά	81
Ηρωική Τριτολογία	82
1. Διάκος	82
2. Κανάρης	83
3. Byron	84
Σάτιρες	85
1. Στο Αγαλμα της Ελευθερίας που φωτίζει τον κόσμο	85
2. Εις Ανδρέαν Κάλβον	86
3. Αποστροφή	89
4. Όλοι μαζί...	90
5. Δημόσιοι Υπάλληλοι	91
6. Ο Μιχαλιός	92
7. Υποθήκαι	93
8. Ωχρά Σπειροχαίτη	94
9. Δελφική Εορτή	95
10. [Επρόδωσαν την αρετή...]	96
11. Η πεδιάς και το νεκροταφείον	97
12. Μικρή ασυμφωνία εις Α μείζον	98
13. Σταδιοδρομία	99
14. Εμβατήριο πένθιμο και κατακόρυφο	100
15. Ίδανικοί Αυτόχειρες	101
16. Δικαίωσις	102
17. Κυριακή	103
18. Αισιοδοξία	104
19. Πρέβεζα	105
20. [Όταν κατέβουμε τη σκάλα...]	106
ΠΕΖΑ	
1. ΤΟ ΚΑΥΚΑΛΟ	107
2. Η ΤΕΛΕΥΤΑΙΑ	109
3. Ο ΚΗΠΟΣ ΤΗΣ ΑΧΑΡΙΣΤΙΑΣ	110
4. ΟΝΕΙΡΟΠΟΛΟΣ	111
5. ΟΙ ΤΡΕΙΣ ΜΕΓΑΛΕΣ ΧΑΡΕΣ	116
6. ΦΥΓΗ	121
7. ΤΟ ΕΓΚΩΜΙΟ ΤΗΣ ΘΑΛΑΣΣΑΣ	123
8. ΚΑΘΑΡΣΙΣ	125
9. Η ΖΩΗ ΤΟΥ	127

ΜΕΤΑΦΡΑΣΕΙΣ

1. N' EST - IL UNE CHOSE...	128
2. ΟΙ ΡΑΘΥΜΟΙ	129
3. SAG, WO IST DEIN SCHONES LIEBCHEN...	130
4. SIE LIEBTEN SICH BEIDE...	131
5. LES MORTES M' ECOOUTENT...	132
6. “MAMAN!...JE VOUDRAIS...”	133
7. ΟΙ ΣΚΙΕΣ	134
8. INFINI, FAIS QUE JE T' OUBLIE...	135
9. ΑΝΘΡΩΠΙΝΟ! ΠΟΛΥ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟ!	136
10. ΒΑΡΚΑΡΟΛΑ	137
11. Ο ΤΟΙ QUI SUR MES JOURS...	138
12. TU SOUFFRES TOUS LES MAUX...	139
13. AINSI J' AI DANS MA BELLE PIPE...	140
14. ΕΠΙΤΑΦΙΟ	141
15. ΜΠΑΛΑΝΤΑ ΤΩΝ ΚΥΡΙΩΝ ΤΟΥ ΠΑΛΑΙΟΥ ΚΑΙΡΟΥ	142
16. ΟΙ ΤΡΕΙΣ	143
17. SPLEEN	144
18. ΜΙΚΡΟΣ ΠΟΥ ΠΕΘΑΝΕ ΣΤ' ΑΣΤΕΙΑ	145
19. ΤΩΡΑ ΑΝΟΙΞΙΑΤΙΚΟ...	146
20. Η ΑΓΑΠΗ ΤΟΥ ΒΙΚΕΝΤΙΟΥ	147
21. ΣΤΟΝ FRANCIS JAMMES	148
22. ΕΝΑ ΠΟΙΗΜΑΤΑΚΙ	150
23. ULTIMA	151
24. ΕΠΙΛΟΓΟΣ	152

Η Ζωή του Καρυωτάκη

Γεννήθηκε στις 30 Οκτωβρίου 1896 στην Τρίπολη. Ο πατέρας του ήταν νομομηχανικός κι έτσι στα παιδικά του χρόνια αναγκάστηκε να αλλάζει συνέχεια τόπο διαμονής. Πέρασε από το Αργοστόλι, τη Λευκάδα, τη Λάρισα, την Καλαμάτα, την Αθήνα, μέχρι και από τα Χανιά.

Από το 1912 δημοσιεύει ποιήματα σε διάφορα παιδικά περιοδικά. Αφού πήρε το δίπλωμα της Νομικής Σχολής των Αθηνών, διορίστηκε υπάλληλος στη Νομαρχία Θεσσαλονίκης. Η ελεύθερη φύση του δεν μπορούσε να δεχθεί την γραφειοκρατία της κρατικής μηχανής, την όποια και καυτηριάζει όποτε μπορεί (χαρακτηριστικό το πεζό: ΚΑΘΑΡΣΙΣ). Γι' αυτό και μετατέθηκε πολλές φορές διωκόμενος από ανωτέρους του. Στη διάρκεια αυτών των μεταθέσεων γνωρίζει την ανία και τη μιζέρια της επαρχίας, πράγμα που τον στιγματίζει.

Το Φεβρουάριο του 1919 εκδίδει την πρώτη του συλλογή: "Ο πόνος των ανθρώπων και των πραγμάτων", η οποία τυγχάνει αδιάφορης ή υποτιμητικής κριτικής. Τον ίδιο χρόνο εκδίδει μαζί με τον φίλο του Αγη Λεβέντη (με τα ψευδώνυμα Μίμης Χλαπάτσας και Νίκος Τσαπατσούλιας, αντίστοιχα) το σατιρικό περιοδικό "Η Γάμπα", που παρά την επιτυχία του κυκλοφόρησε μόνο σε έξι τεύχη γιατί η αστυνομία απαγόρευσε την έκδοσή του.

Το 1921 κυκλοφορεί τη δεύτερη συλλογή του τα "Νηπενθή". Εκείνο τον καιρό συνδέεται με την ποιήτρια Μ. Πολυδούρη, συνάδελφό του στη Νομαρχία Αττικής. Πολλοί ισχυρίζονται ότι οι σχέσεις τους ήταν ερωτικές. Το 1924 ταξιδεύει στο εξωτερικό, στην Ιταλία και τη Γερμανία. Το Δεκέμβριο του 1927 κυκλοφορεί η τελευταία του συλλογή, "Ελεγεία και Σάτιρες".

Το Φεβρουάριο του 1928 ο Καρυωτάκης αποσπάται στην Πάτρα και τον Ιούνιο στην Πρέβεζα. Από εκεί στέλνει απελπισμένα γράμματα σε συγγενείς και φίλους, περιγράφοντας την αθλιότητα που κυριαρχεί σ' αυτήν την πόλη (χαρακτηριστικό το ποίημα ΠΡΕΒΕΖΑ). Στις 20 Ιουλίου πηγαίνει στο Μονολίθι και γυμνός πέφτει στην θάλασσα προσπαθώντας - επί δέκα ώρες - να πνιγεί, μάταια όμως γιατί ήταν καλός κολυμβητής. Το πρωί της 21, γυρνώντας σπίτι του, πίνει ήρεμος το γάλα που του προσφέρει η σπιτονοικοκυρά του, ξαναφεύγει,

αγοράζει ένα περίστροφο και πάει σ' ένα καφεενεδάκι, όπου φυτεύει μια σφαίρα στην καρδιά του. Στην τσέπη του βρίσκεται το τελευταίο σημείωμά του :

ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Είναι καιρός να φανερώσω την τραγωδία μου. Το μεγαλύτερο μου ελάττωμα στάθηκε η αχαλίνωτη περιέργειά μου, η νοσηρή φαντασία και η προσπάθειά μου να πληροφορηθώ για όλες τις συγκινήσεις, χωρίς τις περσότερες, να μπορώ να τις αισθανθώ. Τη χυδαία όμως πράξη που μου αποδίδεται τη μισώ. Εζήτησα μόνο την ιδεατή ατμόσφαιρά της, την έσχατη πικρία. Ούτε είμαι ο κατάλληλος άνθρωπος για το επάγγελμα εκείνο. Ολόκληρο το παρελθόν μου πείθει γι' αυτό. Κάθε πραγματικότητά μου ήταν αποκρουστική.

Είχα τον ίλιγγο του κινδύνου. Και τον κίνδυνο που ήρθε τον δέχομαι με πρόθυμη καρδιά. Πληρώνω για όσους, καθώς εγώ, δεν έβλεπαν κανένα ιδανικό στη ζωή τους, έμειναν πάντα έρμαια των δισταγμών τους, ή εθεώρησαν την ύπαρξη τους παιχνίδι χωρίς ουσία. Τους βλέπω να έρχονται ολοένα περισσότεροι μαζί με τους αιώνες. Σ' αυτούς απευθύνομαι.

Αφού εδοκίμασα όλες τις χαρές !!! είμαι έτοιμος για έναν ατιμωτικό θάνατο. Λυπούμαι τους δυστυχημένους γονείς μου, λυπούμαι τα αδέρφια μου. Αλλά φεύγω με το μέτωπο ψηλά. Ημουν άρρωστος.

Σας παρακαλώ να τηλεγραφήσετε, για να προδιαθέσει την οικογένειά μου, στο θείο μου Δημοσθένη Καρυωτάκη, οδός Μονής Προδρόμου, πάροδος Αριστοτέλους, Αθήνας.

Κ.Γ.Κ.

[Υ.Γ.] Και για ν' αλλάξουμε τόνο. Συμβουλεύω όσους ξέρουν κολύμπι να μην επιχειρήσουνε ποτέ να αυτοκτονήσουν δια θαλάσσης. Όλη νύχτα απόψε επί δέκα ώρες, εδερνόμουν με τα κύματα. Ηπια άφθονο νερό, αλλά κάθε τόσο, χωρίς να καταλάβω πώς, το στόμα μου ανέβαινε στην επιφάνεια. Ορισμένως, κάποτε, όταν μου δοθεί η ευκαιρία, θα γράψω τις εντυπώσεις ενός πνιγμένου.

Κ.Γ.Κ.

ΣΥΝΟΠΤΙΚΟ ΧΡΟΝΟΛΟΓΙΟ

1896 30 Οκτωβρίου

Γέννηση Κ.Γ.Κ στην Τρίπολη· δευτερότοκο παιδί του νομομηχανικού Γεωργίου Κ. Καρυωτάκη (από τη Συκιά της Κορινθίας) και της Τριπολιτσιώτισσας Κατήγκως Αθ. Σκάγιαννη. Έχει μια αδελφή ένα χρόνο μεγαλύτερή του, τη Νίτσα, και το 1899 θα αποκτήσει έναν αδελφό, το Θάνο. Λόγω των μεταθέσεων του πατέρα, περνά τα παιδικά χρόνια σε διάφορες πόλεις: Λευκάδα, Αργοστόλι, Λάρισα, Καλαμάτα.

1909

(13 ετών) Στην Πάτρα, έως το 1911;

1910

(14 ετών) Αύγουστος: Μνημονεύεται σε διαγωνισμό διηγήματος της Διαπλάσεως των Παίδων

1912

(16 ετών) Στα Χανιά, έως το Σεπτέμβριο 1913 -- Πρώτοι στίχοι -- Αρχή συνεργασίας με λαϊκά περιοδικά της Αθήνας: Ελλάς, Παρνασσός κ.α., έως το 1916

1913

(17 ετών) Ερωτεύεται τη Χανιώτισσα Άννα Σκορδύλη· ο δεσμός τους θα συνεχιστεί, με διακοπές, τουλάχιστον ως το 1922 -- Αποφοιτά ("λίαν καλώς") από το Γυμνάσιο Χανίων -- Σεπτέμβριος: Στην Αθήνα, για Νομικά.

1914

(18 ετών) Παραθερίζει στα Χανιά -- Επιτρέφοντας στην Αθήνα, πιάνει μοναχικό δωμάτιο στη Νεάπολη -- Αρχή φιλίας με τον Άγη Λεβέντη.

1915

(19 ετών) Γάμος Άννας Σκορδύλη -- Αρχή φιλίας με το Χαρίλαο Σακελλαριάδη -- Μάρτιος: Δύο ποιήματά του δημοσιεύονται στην εφημερίδα Ακρόπολη, με επαινετικά σχόλια του Βλάση Γαβριηλίδη.

1916

(20 ετών) Ιανουάριος: Απαγγέλει τρία ποιήματά του στο σύλλογο "Αρμονία" -- Μάρτιος: Διάλεξή του περί Ερεντιά στο Σύλλογο εμποροϋπαλλήλων Αθηνών -- Παύει να δημοσιεύει, ως το 1919 -- Νοέμβριος: Κατατάσσεται στη Φοιτητική Φάλαγγα -- Ο πατέρας του απολύεται ως αντιβενιζελικός· θα αποκατασταθεί στα 1917.

1917

(21 ετών) Δεκέμβριος: Πτυχιούχος Νομικής ("λίαν καλώς")

1918

(22 ετών) Επισκέπτεται τους γονείς του στη Θεσσαλονίκη -- Επιστρατεύεται, μα εγγράφεται στη Φιλοσοφική Σχολή Αθηνών και παίρνει αναστολή.

1919

(23 ετών) Ιανουάριος: Πρώτη συνεργασία στο νουμά, με ποιητική μετάφραση -- Παίρνει άδεια δικηγόρου μα δε βρίσκει πελάτες -- Φεβρουάριος: Εκδίδει τη συλλογή Ο πόνος του Ανθρώπου και των Πραγμάτων -- Ιούνιος: Πρώτη πρωτότυπη συνεργασία στο Νουμά. -- Αυγούστος: Στη στήλη αλληλογραφίας του Νουμά δημοσιεύεται ανώνυμα "Ο Μιχαλιός" με τίτλο "Στρατός" -- Σεπτέμβριος: Εκδίδει με τον Άγη Λεβέντη, το σατιρικό περιοδικό Η Γάμπα -- Οκτώβριος: Κατάσχεση του τίτλου της Γάμπας -- Νοέμβριος: Αναλαμβάνει υπηρεσία στη Νομαρχία Θεσσαλονίκης ως Γραμματεύς Α' του Υπουργείου Εσωτερικών -- Πρώτη συνεργασία στο Λόγο (Κων/πόλεως) -- Βραβεύεται από το Νουμά σε διαγωνισμό ποιημάτων για παιδιά.

1920

(24 ετών) Φεβρουάριος: Στρατεύεται -- Μάιος: Βραβεύεται στον Φιλαδέλφειο Διαγωνισμό για την ανέκδοτη συλλογή Τραγούδια της Πατρίδας· ποιήματά της θα περιληφθούν στα Νηπενθή -- Ιούλιος: Στην Κρήτη, με δίμηνη αναρρωτική άδεια -- Γράφει το φαντεζίστικο μονόπρακτο Ο Άρρωστος (σήμερα χαμένο) -- Σεπτέμβριος: Απαλλάσσεται, για λόγους υγείας, από τις στρατιωτικές υποχρεώσεις -- Νοέμβριος: Μετατίθεται στη Νομαρχία Άρτης όπου ασκεί χρέη νομάρχη -- Δημοσιεύει "Το καύκαλο" -- Πιθανώς αρχίζει να χρησιμοποιεί ναρκωτικά -- Τρία ποιήματά του συμπεριλαμβάνονται στην ανθολογία του Τέλλου Άγρα, Οι Νέοι.

1921

(25 ετών) Ιούνιος: Πρώτη συνεργασία στη Μούσα -- Γράφει, με τον Σακελλαριάδη και με μουσική του εξαδέλφου του Θόδωρου Δ. Καρυωτάκη, τη θεατρική επιθεώρηση Πελ-Μελ (δεν ανεβάστηκε) -- Αύγουστος: Εκδίδει τα Νηπενθή -- Σεπτέμβριος: Μετατίθεται στη Νομαρχία Κυκλάδων (Σύρος) -- Δεκέμβριος: Μετατίθεται στη Νομαρχία Αττικής -- Πρώτη συνεργασία στο περιοδικό Παιδική Χαρά.

1922

(26 ετών) Απρίλιος: Η Μαρία Πολυδούρη ερωτεύεται τον Καρυωτάκη, μα ο δεσμός του με τη Σκορδύλη φαίνεται να συνεχίζεται -- Γράφει το "Υστεροφημία" -- Αύγουστος: Εξετάσεις στον Άρειο Πάγο ("λίαν καλώς") -- Οκτώβριος: Η Πολυδούρη του προτείνει να παντρευτούν, αν και της έχει δηλώσει πως πάσχει από σύφιλη -- Πρώτη συνεργασία στον Έσπερο (Σύρου) -- Ένα ποίημά του συμπεριλαμβάνεται στην Ανθολογία των Νέων Ποιητών μας του Φ.Γιοφύλλη, με την πληροφορία πως ο ποιητής κατάγεται από την Κρήτη.

1923

(27 ετών) Απρίλιος: Διορίζεται έκτακτος υπάλληλος του Υπουργείου Υγιεινής, Πρόνοιας και Αντιλήψεως -- Γράφει το "Τραγούδι παραφροσύνης" [= "Ωχρά σπειροχαίτη"] -- Πρώτη

συνεργασία στη Νέα Ζωή (Αλεξάνδρειας) -- Ιούνιος: Προάγεται σε εισηγητή στη Νομαρχία Αττικής -- Οκτώβριος: Διορίζεται μόνιμος εισηγητής στην Κεντρική Υπηρεσία του Υπουργείου Υγιεινής -- Νοέμβριος: Προϊστάμενος του Β' Γραφείου Εποπτείας Εγκαταστάσεως Προσφύγων.

1924

(28 ετών) Φεβρουάριος: Μετέχει στη συλλογική σύνταξη του περιοδικού Εμείς -- Αύγουστος: Ταξιδεύει στη Γερμανία (Βερολίνο, Λιψία) και την Ιταλία (Νεάπολη, Ρώμη, Βενετία) -- Σκέπτεται να παραιτηθεί από τη δημόσια υπηρεσία και να γίνει παραγγελιοδόχος -- Τρία ποιήματά του συμπεριλαμβάνονται στην Εκλογή Νεοελληνικών Ποιημάτων του Γ.Ε.Αυλωνίτου.

1925

(29 ετών) Σεπτέμβριος: Τοποθετείται στο Τμήμα Κοινωνικής Υγιεινής ως Γραμματέας του Ιατροσυνεδρίου (= Ανωτάτου Υγειονομικού Συμβουλίου)

1926

(30 ετών) Ιανουάριος: Κατάργηση του Υπουργείου Υγιεινής -- Φεβρουάριος: Τοποθετείται στη Διεύθυνση Υγιεινής του Υπουργείου Εσωτερικών -- Αύγουστος: Επανίδρυση του Υπουργείου Υγιεινής -- Οκτώβριος: Ταξιδεύει στη Ρουμανία -- Δεκέμβριος: Τοποθετείται στο Τμήμα Αγαθοεργών Ιδρυμάτων -- Πρώτη Συνεργασία στην Κυριακή του Ελεύθερου Βήματος -- Δύο ποιήματά του περιλαμβάνονται στην ανθολογία των Ι.Μ Παναγιωτόπουλου και Π.Χάρη, Διάλογοι και ποιήματα για παιδιά.

1927

(31 ετών) Μάιος: Πρώτη συνεργασία με τη Νέα Εστία. Παρακολουθεί τις Δελφικές Εορτές -- Σεπτέμβριος: Δημοσιεύει το "Ιδανικοί Αυτόχειρες" -- Νοέμβριος: Απολογείται για άγνωστο πειθαρχικό αδίκημα -- Δεκέμβριος: Εκδίδει το Ελεγεία και Σάτιρες -- Ο υπουργός Μιχ. Κύρκος του επιβάλλει πρόστιμο ίσο

προς το ήμισυ του μισθού του -- Μετακινείται στο Τμήμα Λοιμοδών Νόσων.

1928

(32 ετών) Ιανουάριος: Εκλέγεται Γενικός Γραμματέας του Δ.Σ. της Ενώσεως Δημοσίων Υπαλλήλων Αθηνών -- Αποσπάται στη Νομαρχία Πατρών -- Μετέχει ενεργά στην Οικονομική Επιτροπή της Συνομοσπονδίας Δημοσίων Υπαλλήλων Ελλάδος: συνεργάζεται για τη σύνταξη, προγραμματικής προκήρυξης και στη μελέτη για σοβαρές οικονομικές περικοπές στον Κρατικό Προϋπολογισμό -- Φεβρουάριος: Δημοσιεύει το άρθρο "Ανάγκη Χρηστότητας: Το Δημοσιουπαλληλικόν Ζήτημα" -- Παραιτείται από Γεν. Γραμματέας της Ε.Δ.Υ.Α. και αναλαμβάνει υπηρεσία στην Πάτρα -- Μάρτιος: Ο Μιχ. Κύρκος του επιβάλλει πρόστιμο ίσο προς τις αποδοχές του δέκα ημερών, γιατί δεν επήγε εμπρόθεσμα στην Πάτρα -- Μεταφράζει το διήγημα "Ο Χαρτοπαίκτης" του Ε.Τ.Α. Χόφμαν, αρχίζοντας την επ' αμοιβή συνεργασία του στο Περιοδικόν της Μεγάλης Ελληνικής Εγκυκλοπαίδειας -- Απρίλιος: Ταξιδεύει στο Παρίσι για "απονενοημένες" ιατρικές εξετάσεις -- Μάιος: Μετατίθεται στη Νομαρχία Πρεβέζης -- Τελειώνει τα "Αισιοδοξία" και "Όταν κατέβουμε..." -- 18 Ιουνίου: Φθάνει στην Πρέβεζα, ελπίζοντας ότι ως τα τέλη του μηνός θα έχει μετατεθεί στην Αθήνα -- Καθαρογράφει έξι πεζογραφήματα, και γράφει το: "Η ζωή του" καθώς και το ποίημα "Πρέβεζα" -- 21 Ιουλίου: Αφού προσπάθησε να πνιγεί στη θάλασσα, αυτοκτονεί με πιστόλι.

ΠΟΙΗΜΑΤΑ

Ο πόνος του ανθρώπου και των πραγμάτων

ΘΑΝΑΤΟΙ

*Είναι άνθρωποι που την κακήν ώρα
την έχουν μέσα τους.*

Χεράκια που κρατώντας τα τριαντάφυλλα
κι απ' τη χαρά ζεστά των φιλημάτων,
χεράκια που κρατώντας τα τριαντάφυλλα
χτυπήσατε τις πόρτες των θανάτων·

ματάκια μου που κάτι το εδιψάσατε
και διψασμένα εμείνατε ποτήρια,
ματάκια μου που κάτι το εδιψάσατε
κι εμείνατε κλεισμένα παραθύρια·

ω, που' χατε πολλά να ειπείτε, στόματα,
κι ο λόγος σας εδιάλεξε για τάφο,
ω, που' χατε πολλά να ειπείτε, στόματα,
και τον καημό δεν είπατε που γράφω·

μάτια, χεράκια, στόματα, ιστορήστε μου
τον πόνο κάποιας ώρας, κάποιου τόπου
μάτια, χεράκια, στόματα, ιστορήστε μου
τον Πόνο των Πραγμάτων και του Ανθρώπου.

GALA

Θα γλεντήσω κι εγώ μια νύχτα

Μαυροντυμένοι απόψε, φίλοι ωχροί,
ελάτε στο δικό μου περιβόλι,
μ' έναν παλμό το βράδυ το βαρύ
για ναν το ζήσουμε' όλοι.

Τ' αστέρια τρεμουλιάζουνε καθώς
το μάτι ανοιγοκλείνει προτού δακρύσει.
Ο κόσμος τω δεντρώνε ρέβει ορθός.
Κλαίει παρακάτου η βρύση.

Από τα σπίτια που είναι σα βουβά,
κι ας μίλησαν τη γλώσσα του θανάτου,
με φρίκη το φεγγάρι αποτραβά
τ' ασημοδάχτυλά του.

Είναι το βράδυ απόψε θλιβερό
κι εμείς θαν το γλεντήσουμε το βράδυ,
όσοι έχουμε το μάτι μας ογρό
και μέσα μας τον άδη.

Οι μπάγκοι μας προσμένουν. Κι όταν βγει
το πρώτο ρόδο στ' ουρανού την άκρη,
όταν θα σκύψει απάνου μας η αυγή
στο μαύρο μας το δάκρυ

θα καθρεφτίσει τ' απαλό της φως.
Γιομάτοι δέος ορθοί θα σηκωθούμε,
τον πόνο του θα ειπεί καθε αδερφός
κι όλοι σκυφτοί θ' ακούμε

Κι ως θα σας λέω για κάτι ωραίο κι αβρό
που σκυθρωποί το τριγουρίζουν πόθοι,
τη λέξη τη λυπητερή θα βρω
που ακόμα δεν ειπώθη.

Μαυροντυμένοι απόψε, φίλοι ωχροί,
ελάτε στο δικό μου περιβόλι,

μ' έναν παλμό το βράδυ το βαρύ
για ναν το ζήσουμ' όλοι.

ΧΑΜΟΓΕΛΟ

*Χωρίς να το μάθει ποτέ,εδάκρυσε,
ίσως γιατί έ π ρ ε π ε να δακρύσει,
ίσως γιατί οι συφορές έ ρ χ ο ν τ α ι.*

Απόψε είναι σαν όνειρο το δείλι·
απόψε η λαγκαδιά στα μάγια μένει.
Δεν βρέχει πια. Κι η κόρη αποσταμένη
στο μουσκεμένο ξάπλωσε τριφύλλι.

Σα δυο κεράσια χώρισαν τα χείλη·
κι έτσι βαθιά, γιομάτα ως ανασαίνει,
στο στήθος της ανεβοκατεβαίνει
το πλέον αδρό τριαντάφυλλο τ' Απρίλη

Ξεφεύγουνε απ' το σύννεφον αχτίδες
και κρύβονται στα μάτια της· τη βρέχει
μια λεμονιά με δυο δροσοσταλίδες

που στάθηκαν στο μάγουλο διαμάντια
και που θαρρείς το δάκρυ της πως τρέχει
καθώς χαμογελάει στον ήλιο αγνάντια.

ΖΩΕΣ

Κι έτσι πάνε και σβήνουνε όπως πάνε.

Λέω τις ζωές που δόθηκαν στο φως
αγάπης γαλήνης, κι ενώ κυλούν
σαν ποταμάκια, εντός τους το σφαλούν
αιώνια κι αξεχώριστα, καθώς
μες στα ποτάμια φέγγει ο ουρανός,
καθώς στους ουρανούς ήλιοι κυλούν.
Λέω τις ζωές που δόθηκαν στο φως...

Λέω τις ζωούλες που 'ναι κρεμαστές
απ' τα ρουμπίνια χείλη γυναικός
ως κρέμονται στα εικονοστάσια εμπρός
τα τάματα, οι καρδιές ασημωτές,
κι είναι όμοια ταπεινές, όμοια πιστές
στ' αγαπημένα χείλη γυναικός.
Λέω τις ζωούλες που 'ναι κρεμαστές...

που δεν τις υποψιάζεται κανείς,
έτσι όπως ακολουθάνε σιωπηλές
και σκοτεινές και ξένες και θλιβές
το βήμα, την ιδέα μιας λυγερής
(κι αυτή δεν υποψιάστη), που στη γης
θα γείρουνε, θα σβήσουν σιωπηλές
Που δεν τις υποψιάζεται κανείς...

Που διάβηκαν αμφίβολα, θαμπά
σαν άστρα κάποιας ώρας αυγινής,
από τη σκέψη μιας περαστικής
που, για να τρέχει τόσο χαρωπά,
δεν είδε τις ζωές που σβηθούν σιγά
σαν την ψυχή καντήλας αυγινής.
Που διάβηκαν αμφίβολα, θαμπά...

ΑΝΟΙΞΗ

Ετσι τους βλέπω εγώ τους κήπους.

Στον κήπο απόψε μου μιλεί μια νέα μελαγχολία.
Βυθίζει κάποια μυγδαλιά τον ανθοχαμόγελό της
στον βάλτου το θολό νερό. Και η θύμηση τής νιότης
παλεύει τόσο θλιβερά την άρρωστη ακακία...

Εξύπνησε μια κρύα πνοή μες στη σπασμένη σέρα,
όπου τα ρόδα είναι νεκρά και κάσα η κάθε γάστρα.
Το κυπαρίσσι, ατελείωτο σα βάσανο, προς τ' άστρα
σηκώνει τη μαυρίλα του διψώντας τον αέρα.

Και πάνε, πένθιμη πομπή λες, της δεντροστοιχίας
οι πιπεριές και σέρνονται τα πράσινα μαλλιά τους.
Οι δύο λατάνιες ύψωσαν μες στην απελπισία τους
τα χέρια. Κι είναι ο κήπος μας κήπος μελαγχολίας.

ΝΥΧΤΑ

Είναι αξημέρωτη νύχτα η ζωή.

Στις μεσονύχτιες στράτες περπατάνε
αποσταμένοι οι έρωτες
κι οι γρίλιες των παράθυρων εστάξανε
τον πόνο που κρατάνε

Στις στέγες εκρεμάστη το φεγγάρι
σκυμμένο προς τα δάκρυα του
κι η μυρωμένη λύπη των τριαντάφυλλων
το δρόμο της θα πάρει

Ολόρθο το φανάρι μας σωπαίνει
χλωμό και μυστηριώδικο
κι η πόρτα του σπιτιού μου είναι σα ν' άνοιξε
και λείψανο να βγαίνει.

Σαρκάζει το κρεβάτι τη χαρά τους
κι αυτοί λέν πως έτριξε·
δε λεν πως το κρεβάτι οραματίζεται
μελλοντικούς θανάτους.

Και κλαίνε οι αμανέδες στις ταβέρνες
τη νύχτα την αστρόφεγγη
που θα' πρεπε η αγάπη ναν την έπινε
και παίζουν οι λατέρνες.

Χυμένες στα ποτήρια καρτερούνε
οι λησμονιές γλυκύτατες·
οι χίμαιρες τώρα θα ειπούν το λόγο τους
και οι άνθρωποι θ' ακούνε

Καθημερινών χαμώνε κοιμητήρι
το πάρκον ανατρίχιασε
την ώρα που νεκρός κάποιος εκίνησε
να πάει στη χλόη να γείρει.

ΜΥΓΔΑΛΙΑ

*Κι ακόμα δεν μπόρεσα να καταλάβω
πώς μπορεί να πεθάνει μια γυναίκα
που αγαπιέται.*

Έχει στον κήπο μου μια μυγδαλιά φυτρώσει
κι είν' έτσι τρυφερή που μόλις ανασαίνει·
μα η κάθε μέρα, η κάθε αυγή τηνε μαραίνει
και τη χαρά του ανθού της δε θα μου δώσει.

Κι αλοιμόνο μου! εγώ της έχω αγάπη τόση...
Κάθε πρωί κοντά της πάω και γονατίζω
και με νεράκι και με δάκρυα την ποτίζω
τη μυγδαλιά που 'χει στον κήπο μου φυτρώσει.

Αχ, της ζωούλας της το ψέμα θα τελειώσει·
όσα δεν έχουν πέσει, θα της πέσουν φύλλα
και τα κλαράκια της θε ν' απομείνουν ξύλα.
Την άνοιξη του ανθού της δε θα μου δώσει

Κι όμως εγώ ο φτωχός της είχ' αγάπη τόση...

ΝΟΣΤΑΛΓΙΑ

*Μεσ' από το βάθος των καλών καιρών
οι αγάπες μας πικρά μάς χαιρετάνε.*

Δεν αγαπάς και δε θυμάσαι, λες.
κι αν φούσκωσαν τα στήθη κι αν δακρύζεις
που δεν μπορείς να κλάψεις όπως πρώτα,
δεν αγαπάς και δεν θυμάσαι, ας κλαις.

Ξάφνου θα ιδείς δυο μάτια γαλανά
-- πόσος καιρός! -- τα χάιδεψες μια νύχτα·
και σα ν' ακούς εντός σου να σαλεύει
μια συφορά παλιά και να ξυπνά.

Θα στήσουνε μακάβριο το χορό
οι θύμησες στα περασμένα γύρω·
και θ' ανθίσει στο βλέφαρο σαν τότε
και θα πέσει το δάκρυ σου πικρό.

Τα μάτια που κρεμούν -- ήλιοι χλωμοί --
το φως στο χιόνι της καρδιά και λιώνει,
οι αγάπες που σαλεύουν πεθαμένες
οι πρώτοι ξανά που άναψαν καημοί...

ΑΓΑΠΗ

*Κι ήμουν στο σκοτάδι. Κι ήμουν το σκοτάδι.
Και με είδε μια αχτίδα*

Δροσούλα το ιλαρό το πρόσωπό της
κι εγώ ήμουν το κατάξερο ασφοδίλι.
Πώς μ' έσεισε το ξύπνημα μιας νιότης,
πώς εγελάσαν τα πικρά μου χείλη!

Σάμπως τα μάτια της να μου είπαν ότι
δεν είμαι πλέον ο ναυαγός κι ο μόνος,
κι ελύγισα σαν από τρυφερότη,
εγώ που μ' είχε πέτρα κάνει ο πόνος.

ΘΑΛΑΣΣΑ

*Ομως τα στήθια που τα ταράζει κάποιο
θανάσιμο πάθος δεν θα γαληνέψουν*

Τα σύννεφα γιγάντικα φαντάζουν κι ασημένια
στο μολυβένιο ουρανό
σαν τα χτυπά του ήλιου το φως· σαν τα χτυπά ο αγέρας
φεύγουνε πίσω απ' το βουνό.

Κι είναι θεριό η θάλασσα. Το παρδαλό της χρώμα
δίνει της -- μπλαβό εκεί μακριά,
πιο δώθε ανοιχτοπράσινο κι ακόμα δώθε γκριζο --
κάποια παράξενη θωριά.

Νηπενθή

ΟΙ ΣΤΙΧΟΙ ΜΟΥ

Δικά μου οι στίχοι, απ' το αίμα μου, παιδιά.
Μιλούνε, μα τα λόγια σαν κομμάτια
τα δίνω από την ίδια μου καρδιά,
σα δάκρυα τους τα δίνω από τα μάτια.

Πηγαίνουν με χαμόγελο πικρό,
αφού τη ζωήν ανιστορίζω τόσο.
Ηλιο και μέρα και ήλιο τους φορώ,
ζώνη ναν τα 'χουν όταν θα νυχτώσω.

Τον ουρανόν ορίζουν, τη γη.
Ομως ρωτιούνται ακόμα σαν τι λείπει
και πλήττουνε και λιώνουν πάντα οι γιοί
μητέρα που γνωρίσανε τη Λύπη

Το γέλιο του απαλότερου σκοπού,
το πάθος μάταια χύνω του φλαούτου·
είμαι γι' αυτούς ανίδεος ρήγας που
έχασε την αγάπη του λαού του.

Κει ρεύουνε και σβήνουν και ποτέ
δεν παύουνε σιγά-σιγά να κλαίνε.
Αλλού κοιτώντας διάβαινε, Θνητέ·
Λήθη, το πλοίο σου φέρε μου να πλένε

ΓΥΡΙΣΜΟΣ

Γέλιο των θεών, Σαρωνικέ, πάντα μεγάλε, που δρομείς,
του πλοίου μας ευλογία,
όμοια γαλήνη σου βαθιά κι όμοια βαθιά θ' ακούαμε μεις
εδώ την τρικυμία.

Κάτου απ' την πάχνη αναρριγά, με του κορμιού της την ογρή
νωχέλεια, περιστέρα
η Αθήνα, κι ηδονεύεται και σαν νυμφίον εκαρτερεί
τον ήλιον από πέρα.

Είναι, που αιθρίασεν, ο ουρανός χήτη του Πήγασου, ξανθή
του Παρθενώνα μοίρα,
ποτήρι και ξανάστροφα το κρεμεί ο Δίας για να χυθεί
τ' ονειροφώς πλημμύρα.

Άσωτο φτάνω εγώ παιδί πάλι σε σας, να λυγιστώ
στην αύρα σα λουλούδι,
χώμα, ουρανέ και θάλασσα της Αττικής, που σας χρωστώ
τα πάντα, το Τραγούδι!

ΕΥΓΕΝΕΙΑ

Κάνε τον πόνο σου άρπα.
Και γίνε σαν αηδόνι,
και γίνε σα λουλούδι.
Πικροί όταν έλθουν χρόνοι,
κάνε τον πόνο σου άρπα
και πέ τονε τραγούδι.

Μη δέσεις την πληγή σου
παρά με ροδοκλώνια.
Λάγνα σου δίνω μύρα
-- για μπάλσαμο -- και αφιόνια.
Μη δέσεις την πληγή σου,
και το αίμα σου, πορφύρα.

Λέγε στους θεούς "να σβήσω!"
μα κράτα το ποτήρι.
Κλότσα τις ημέρες σου όντας
θα σου 'ναι πανηγύρι.
Λέγε στους θεούς "να σβήσω!"
με λέγε το γελώντας.

Κάνε τον πόνο σου άρπα.
Και δρόσισε τα χείλη
στα χείλη της πληγής σου.
Ένα πρωί, ένα δείλι,
κάνε τον πόνο σου άρπα
και γέλασε και σβήσου.

ΔΟΝ ΚΙΧΩΤΕΣ

Οι Δον Κιχώτες πάνε ομπρός και βλέπουνε ως την άκρη του κονταριού που εκρέμασαν σημαία τους την Ιδέα. Κοντόφθαλμοι οραματιστές, ένα δεν έχουν δάκρυ για να δεχτούν ανθρώπινα κάθε βρισιά χυδαία.

Σκοντάφτουνε στη Λογική και στα ραβδιά των άλλων αστεία δαρμένοι σέρνονται καταμεσίς του δρόμου, ο Σάντσοσ λέει "δε σ' το 'λεγα;" μα εκείνοι των μεγάλων σχεδίων, αντάξιοι μένουμε και: "Σάντσο, τ' άλογό μου!"

Έτσι αν το θέλει ο Θεοβάντες, εγώ τους είδα, μέσα στην μίαν ανάλγητη Ζωή, του Ονείρου τους ιππότες άναντρα να πεζέψουνε και, με πικρήν ανέσα, με μάτια ογρά, τις χίμαιρες ν' απαρνηθούν τις πρώτες.

Τους είδα πίσω να 'ρθουνε -- παράφρονες, ωραίοι ρηγάδες που επολέμησαν γι' ανύπαρχτο βασίλειο -- και σαν πορφύρα νιώθωντας χλευαστικιά, πως ρέει, την ανοιχτή να δείξουνε μάταιη πληγή στον ήλιο!

.

ΠΟΛΥΜΝΙΑ

Ψεύτικα αισθήματα
ψεύτη του κόσμου!
Μα το παράξενο
φως του έρωτός μου
φέγγει στου σκοτεινού
δρόμου την άκρη:
Με το παράπονο
και με το δάκρυ,
κόρη χλωμόθωρη
μαυροντυμένη.
Κι είναι σαν αίνιγμα,
και περιμένει.
Λάμπει το βλέμμα της
απ' την ασθένεια.
Σάμπως να λιώνουνε
χέρια κερένια.
Στ' άσαρκα μάγουλα
πως έχει μείνει
πίκρα το νόημα
γέλιου που σβήνει!
Είναι το αξήγητο
το μικροστόμα
δίχως το μίλημα,
δίχως το χρώμα.
Κάποια μεσάνυχτα
θα σε αγαπήσω,
Μούσα. Τα μάτια σου
θαν τα φιλήσω,
να 'βρω γυρεύοντας
μες στα νερά τους
τα χρυσονείρατα
και τους θανάτους,
και τη βασίλισσα
λέξη του κόσμου,
και το παράξενο
φως του έρωτός μου.

ΠΟΙΗΤΕΣ

Πώς σβήνετε , πικροί ξενιτεμένοι!
Ανθάκια μου χλωμά, που σας επήραν
σε κήπους μακρινούς να σας φυτέψουν...
Βιολέτες κι ανεμώνες, ξεχασμένες
στα ξένα που πεθαίνετε παρτέρια,
κρατώντας, αργυρή δροσοσταλίδα,
βαθιά σας την ελπίδα της πατρίδας...
Χτυπιούνται, πληγωμένες πεταλούδες,
στο χώμα σας οι θύμησες κι οι πόθοι.
Το φώς, που κατεβαίνει, της ημέρας,
κι απλώνεται γλυκύτατο και παίζει
μ' όλα τριγύρω τ' άλλα λουλουδάκια,
περνάει από κοντά σας και δε βλέπει
τον πόνο σας ωραίο, για να χαϊδέψει
τα πορφυρά θρηνητικά μαλλιά σας.
Ειδυλλιακές οι νύχτες σας σκεπάζουν,
κι η καλωσύνη αν χύνεται των άστρων,
ταπεινοί καθώς είστε, δε σας φτάνει.
Ολούθε πνέει, σα λίβας, των ανθρώπων
η τόση μοχθηρία και σας μαραίνει,
ανθάκια μου χλωμά, που σας επήραν
σε κήπους μακρινούς να σας φυτέψουν

ΜΠΑΛΑΝΤΑ

ΣΤΟΥΣ ΑΔΟΞΟΥΣ ΠΟΙΗΤΕΣ ΤΩΝ ΑΙΩΝΩΝ

Από θεούς κι ανθρώπους μισημένοι,
σαν άρχοντες που εξέπεσαν πικροί,
μαραίνονται οι Βερλαίν· τους απομένει
πλούτος η ρίμα πλούσια και αργυρή.
Οι Ουγκό με “Τιμωρίες” την τρομερή
των Ολυμπίων εκδίκηση μεθούνε.
Μα εγώ θα γράψω μια λυπητερή
μπαλάντα στους ποιητές άδοξοι που 'ναι

Αν έζησαν οι Πόε δυστυχισμένοι,
και αν οι Μπωντλαίρ εζήσανε νεκροί,
η Αθανασία τούς είναι χαρισμένη.
Κανένας όμως δεν ανιστορεί
και το έρεβος εσκέπασε βαρύ
τους στιχουργούς που ανάξια στιχουργούνε.
Μα εγώ σαν προσφορά κάνω ιερή
μπαλάντα στους ποιητές άδοξοι που' ναι.

Του κόσμου η καταφρόνια τούς βαραίνει
κι αυτοί περνούνε αλύγιστοι κι ωχροί,
στην τραγική απάτη τους δομένοι
πως κάπου πέρα η Δόξα καρτερεί,
παρθένα βαθυστόχαστα ιλαρή.
Μα ξέροντας πως όλοι τούς ξεχνούνε,
νοσταλγικά εγώ κλαίω τη θλιβερή
μπαλάντα στους ποιητές άδοξοι που 'ναι

Και κάποτε οι μελλούμενοι καιροί:
“Ποιος άδοξος ποιητής” θέλω να πούνε
“την έγγραψε μίαν έτσι πενιχρή
μπαλάντα στους ποιητές άδοξοι που 'ναι;”

Η Σκιά Των Ωρών

ΔΕΝΤΡΟ

Με αδιάφορο το μέτωπο και πράο,
τα δείλια, τις αυγές θα χαιρετάω.

Δέντρο θα στέκομαι, όμοια να κοιτάζω
τη θύελλαν ή τον ουρανό γαλάζιο.

Είναι ζωή, θα λέω, το φέρετρο όπου
λύπη, χαρά τελειώνουνε του ανθρώπου.

ΧΑΡΑ

Ελπίζω το λουλούδι και απ' τα σχίνα.
Γελάει το χλόισμα σαν τον έρωτά μου.
Το πεύκο παίζει αβρό με την αχτίνα.
Θα ευώδιασαν οι τάφοι, κλίνες γάμου.

Παλμός του δάσους, φεύγει μια ελαφίνα.
Και δίπλα που ξαπλώσαμε δω χάμου,
την ψυχούλα τους στάζουν άγρια κρίνα
κι ανοίγει, ρόδο αιμάτινο, η χαρά μου.

Τη βλέπω -- στα μαλλιά σου πνέει -- την αύρα.
Είναι βαθιά τα μάτια σου όπως να 'βρα
το δρόμο της ζωής μου, τον Απρίλη.

Πια δεν πονώ μηδέ την ανεμώνη,
στης γης η ερωτοπάλη που τη λειώνει,
καθώς ορμάω για να σου πιω τα χείλη.

ΣΕ ΠΑΛΑΙΟ ΣΥΜΦΟΙΤΗΤΗ

Φίλε, η καρδιά μου τώρα σα να εγέρασε.
Τελείωσεν η ζωή μου της Αθήνας,
που όμοια γλυκά και με το γλέντι επέρασε
και με την πίκρα κάποτε της πείνας.

Δε θα 'ρθω πια στον τόπο που η πατρίδα μου
τον έδωκε το γιόρτασμα της νιότης,
παρά περαστικός, με την ελπίδα μου,
με τ' όνειρο που εσβήστη, ταξιδιώτης.

Προσκυνητής θα πάω κατά το σπίτι σου
και θα μου πουν δεν ξέρουν τι εγίνης.
Μ' άλλον μαζί θα ιδώ την Αφροδίτη σου
κι άλλοι το σπίτι θα 'χουν της Ειρήνης.

Θα πάω προς την ταβέρνα, το σαμιώτικο
που επίναμε για να ξαναζητήσω.
Θα λείπεις, το κρασί τους θα' ναι αλλιώτικο,
όμως εγώ θα πιω και θα μεθύσω.

Θ' ανέβω τραγουδώντας και τρεκλίζοντας
στο Ζάππειο που ετραβούσαμεν αντάμα.
Τριγύρω θα 'ναι ωραία πλατύς ο ορίζοντας,
και θα 'ναι το τραγούδι μου σαν κλάμα.

ΣΤΡΟΦΕΣ

(1)

Είκοσι χρόνια παίζοντας
αντί χαρτιά βιβλία,
είκοσι χρόνια παίζοντας,
έχασα τη ζωή.
Φτωχός τώρα ξαπλώνομαι,
μια εύκολη σοφία
ν' ακούσω εδώ που πλάτανος
γέρος μου τη θροεί.

(2)

Απ' όλα θέλω ελεύτερος
να πλέω στα χάρη του κόσμου.
Αν ένας φίλος μου 'μεινε,
να φύγει, να περάσει.
Κι όταν ζητήσει ο θάνατος
τα πλούτη ποχω μάσει,
σένα, πικρία μου απέραντη,
μονάχο να 'χω βιός μου.

(3)

Για τη ζωή σου μου 'λεγες,
για το χαμό της νιότης,
για την αγάπη μας που κλαίει
τον ίδιο θάνατό της,
κι ενώ μια ογρή στα μάτια σου
περνούσε αναλαμπή,
ήλιος φαιδρός απ' τ' ανοιχτό
παράθυρο είχε μπει.

(4)

Τι χάνω εγώ τις μέρες μου
τη μία κοντά στην άλλη,
κι όπως μου ασπρίζουν τα μαλλιά
ξινίζει το κρασί,
αφού μονάχα όταν περνώ

το βλέμμα από κρουστάλλι,
με νέα ρετσίνα ολόγεμο
βλέπω τη ζωή χρυσή;

(5)

Η νύχτα μας εχώρισεν
από όσους αγαπάμε
πριν μας χωρίσει η ξενιτιά.
(Να 'ναι όλοι εκεί στο μόλο;)
Σφύρα, καράβι αργήσαμε.
κι αν φτάσουμε όπου πάμε,
στάσου λίγο, μα ύστερα
σφύρα να φεύγουμε όλο.

(6)

Λεύκες, γιγάντιοι καρφωτοί
στα πλάγια εδώ του δρόμου,
δέντρα μου, εστέρξατε ο βοριάς
τα φύλλα σας να πάρει.
Σκιές εμείνατε σκιών
που ρέουν στο μέτωπό μου,
καθώς πηγαίνω χάμου εγώ
κι απάνω το φεγγάρι.

(7)

Χαρά! Η χαρά! Στα νέα χαρά
παιδιά! Τραβούνε -- ωραίοι
μαύροι ληστές -- την κόρη ζωή
δεμένη ν' αγαπήσουν.
Μα στο βιβλίο σου ολάνοιχτο,
στα φύλλα του αύρα πνέει,
τρελέ, τρελέ, που εγέρασες
και νέος ποτέ δεν ήσουν.

(8)

-- Ποιητή, κυλάει το γέλιο μου
μέλι και χλεύη, αλλά
δεν παύεις να σφυροκοπάς

των ήχων τα στεφάνια
-- Κόρη, δουλεύω ανώφελα,
μα η στείρα τι ωφελά
και σιωπηλή του αχάτινου
ματιού σου υπερηφάνια;

(9)

Αντίο! Αντίο! Με τα ουράνια
μάτια σας και με βιόλες
στο λαιμό, εφύγατε, ξανθές
ερώτων νέων ελπίδες.
Αντίο, κι εσύ που στρέφοντας,
όταν χαθήκανε όλες
πάλι να παίρνω το βαθύ,
σκοτεινό δρόμο μ' είδες!

(10)

Μπρούτζινος γύφτος -- τράλαλα! --
τρελά πηδάει κει πέρα, χαρούμενος που εδούλευε
τον μπρούτζον όλημερα
και που 'χει τη γυναίκα του
χτήμα του και βασίλειο.
Μπρούτζινος γύφτος -- τράλαλα! --
δίνει κλοτσιά στον ήλιο!

ΤΟ ΦΕΓΓΑΡΑΚΙ ΑΠΟΨΕ...

Το φεγγαράκι απόψε στο γιαλό
θα πέσει, ένα βαρύ μαργαριτάρι.
Κι απάνω μου θα παίζει το τρελό
τρελό φεγγάρι.

Ολο θα σπάει το κύμα ρουμπινί
στα πόδια μου σκορπίζοντας αστέρια.
Οι παλάμες μου θα 'χουνε γενεί
δυο περιστέρια·

Θ' ανέβουν -- ασημένια δυο πουλιά --
με φεγγάρι -- δυο κούπες -- θα γεμίσουν,
με φεγγάρι τους ώμους, τα μαλλιά
θα μου ραντίζουν.

Το πέλαγο χρυσάφι αναλυτό.
Θα βάλω τ' όνειρό μου σε καϊκι
ν' αρμενίσει. Διαμάντι θα πατώ
λαμπρό χαλίκι.

Το γύρω φως ως θαν τη διαπερνά,
η καρδιά μου βαρύ μαργαριτάρι.
Και θα γελώ. Και θε να κλαίω... Και να,
να το φεγγάρι!

ΓΡΑΦΙΑΣ

Οι ώρες μ' εχλώμιαναν, γυρτός που βρέθηκε ξανά
στο αχάριστο τραπέζι.

(Απ' τ' ανοιχτό παράθυρο στον τοίχο αντικρινά
ο ήλιος γλιστράει και παίζει.)

Διπλώνοντας το στήθος μου, γυρεύω αναπνοή
στη σκόνη των χαρτιών μου.

(Σφύζει γλυκά και ακούγεται χιλιόφωνα η ζωή
στα ελεύθερα του δρόμου.)

Απόκαμα, θολώσανε τα μάτια μου και ο νους,
όμως ακόμη γράφω.

(Στο βάζο ξέρω δίπλα μου δυο κρίνους φωτεινούς.
Σα να 'χουν βγει σε τάφο.)

ΑΘΗΝΑ

Ώρα γλυκιά. Ξαπλώνει ωραία δομένη
η Αθήνα στον Απρίλη σαν εταίρα.
Είναι ηδονές τα μύρα στον αιθέρα,
και τίποτε η ψυχή πια δεν προσμένει.

Στα σπίτια σκύβει απάνω και βαραίνει
το ασήμι του βλεφάρου της η εσπέρα.
Βασίλισσα η Ακρόπολη εκεί πέρα
πορφύρα έχει τη δύση φορεμένη.

Φιλί φωτός και σκάει το πρωταστέρι.
Στον Ιλισσό ερωτεύεται τ' αγέρι
ροδονυφούλες δάφνες που ριγούνε.

Ώρα γλυκιά χαράς και αγάπης, όντας
πουλάκια το ένα τ' άλλο κυνηγούνε
τ' Ολύμπιου Δία μια στήλη αεροχτυπώντας...

ΠΑΡΕ ΤΑ ΔΩΡΑ...

Πάρε τα δώρα της ψυχής σου να 'ρτεις.
Σου ετοίμασα τη μαύρη κάμαρά μου.
Στον κήπο μου αρρώστησεν ο Μάρτης,
και αρρώστησεν ο Μάρτης στην καρδιά μου.

Πάρε του πόνου σου τη σμύρνα κι έλα.
Όλα θε να σ' αρέσουν· έχω κόψει
το ρόδο, στο παράθυρο, που εγέλα
την αυστηρή μου βλέποντας την όψη.

Πάρε απαλά τον οίκτο σου, να φτάσεις,
και πάρε του καημού σου τη γαλήνη.
Στα μάτια μου το χέρι θα περάσεις,
το βραδινό μου δέος για ν' απαλύνει.

ΠΕΘΑΙΝΟΝΤΑΣ

Μάταιη ψυχή, στην ατονία εσπέρας εαρινής,
ενώ θα κλείνεις τα χρυσά φτερά σου πληγωμένη,
την ώρα που σα λύτρωση κάτι θα καρτερείς,
φτωχή καρδιά, θανάσιμα μα αιώνια λυπημένη·

όταν, φτασμένη απάνω στον ορίζοντα, θα ιδείς
μίση να φεύγουν οι έρωτες, χολή τα πάθη σου όλα,
όταν ανέβει από τα εξαίσια τ' άνθη της ζωής
μύρον η απαγοήτευση, ψυχή μου ονειροπόλα

την ώρα την υπέρτατη που θε να θυμηθείς
μ' ένα μόνο χαμόγελο τα φίλα και τα ενάντια --
μάταιη ψυχή, στο πέλαγο, στο αγέρι τι θα πεις;
ω, τι θα πεις, στενή καρδιά, στη χλωμή δύση αγνάντια;

Νοσταλγικά

ΜΟΝΟ

Αχ, όλα έπρεπε να 'ρθουν καθώς ήρθαν!
Οι ελπίδες και τα ρόδα να μαδήσουν.
Βαρκούλες να μου φύγουνε τα χρόνια,
να φύγουνε, να σβήσουν.

Ετσι, όπως εχωρίζαμε τα βράδια,
για πάντα να χαθούνε τόσοι φίλοι.
Τον τόπο που μεγάλωνα παιδάκι
ν' αφήσω κάποιο δείλι.

Τα ωραία κι απλά κορίτσια -- ω, αγαπούλες! --
η ζωή να μου τα πάρει, χορού γύρος.
Ακόμη ο πόνος, άλλοτε που ευώδα,
να με βαραίνει στείρος.

Όλα έπρεπε να γίνουν. Μόνο η νύχτα
δεν έπρεπε γλυκιά έτσι τώρα να 'ναι,
να παίζουνε τ' αστέρια εκεί σαν μάτια
και σα να μου γελάνε.

ΔΡΟΜΟΣ

Τώρα μακραίνουνε
πύργοι, παλάτια.
Κλαίνε μου οι θύμησες,
κλαίνε τα μάτια.

Τώρα θανάσιμη
νύχτα με ζώνει.
Μέσα μου ογκώνονται
οι άφραστοι πόνοι.

Μ' είδαν, προσπέρασαν
όσοι αγαπάω.
Μόνος απόμεινα
κι έρημος πάω.

Πόσο τ' ανέβασμα
του άχαρου δρόμου!
Στρέφω κοιτάζοντας
προς τ' όνειρό μου:

Μόλις και φαίνονται
οι άσπρες εικόνες.
Τ' άνθη, χαμόγελα
μες στους χειμώνες.

Αεροσαλεύουνε
κρίνοι και χέρια.
Ηλιοι τα πρόσωπα,
μάτια τ' αστέρια

Είναι και ανάμεσα
σ' όλα η Αγάπη:
Στο πρωτοφίλημα
κόρη που εντράπη.

Κι όλο μακραίνουνε
πύργοι, παλάτια.
Κλαίνε μου οι θύμησες,
κλαίνε τα μάτια...

Η ΨΥΧΗ ΜΟΥ

(1)

Παλιό η ψυχή μου γράμμα είναι κι εγράφη
σε μια παρθένα ωραία -- ευγενική
παρθένα -- που για λύπη ερωτική
το μοναστήρι edιάλεξεν, ετάφη.

Τι τώρα κι αν ασπρίζουνε οι κροτάφοι;
Το τότε κι αν η μοίρα ήταν κακή;
Ενα συρτάρι εβένινον εκεί
των αναμνήσεων κρύβει το χρυσάφι.

Την ώρα που γεμίζουν ίσκιο οι θόλοι,
καθισμένη σε πέτρα το κοιτά,
το σφίγγει στα ωχρά χέρια κλαίοντας όλη.

Επειτα, ενώ, με βλέφαρα κλειστά,
το φευγαλέο της όραμα κρατά,
σηκώνεται και πάει στο περιβόλι.

(2)

Με τον καιρό που πρόσχαρη ήταν νέα
-- αλίμονο! -- για να αναμετρηθεί,
για να 'βρει ένα σκοτάδι πιο βαθύ,
σέρνεται προς την πένθιμη αλέα.

Βαριά στη ζωή της έπεσε η αυλαία
κει δεν μπορεί καλά να θυμηθεί.
Το χείλος, μόνο ξέρει, δεν ανθεί,
δεν είναι πια τα μάτια της ωραία.

Κι όπως τα δέντρα ολόγυρα σιωπούν,
έτσι ποτέ για εκείνον που τη χάνει,
ποτέ δε θα 'ρθουν άνθρωποι να πουν.

Αχ, μήτε τ' όνομά του εδώ δε φτάνει!
Να ζει; Και πάντα να τον αγαπούν;
Μην έχει τάχα -- σαν αυτή -- πεθάνει;

(3)

Είσαι, ψυχή μου, η κόρη που τη σβήνει
ολοένα κάποιος έρωτας πικρός,
που λησμονήθηκε κοιτώντας προς
τα περασμένα, κι έτσι θ' απομείνει.

Κατάμονη σε μι' άκρη, όπως εκείνη,
σε παρατούν ο κόσμος, ο καιρός.
Ενας ακόμη θα 'σουνα νεκρός,
αν οι νεκροί δεν είχαν τη γαλήνη.

Σαν αδερφούλα η κόρη αυτή σου μοιάζει
που γέρνει, συλλογίζεται και αργεί
χαμένην ευτυχία να νοσταλγεί.

Δικό σου λέω, ψυχή μου, είναι μαράζι
όσα, το βράδυ, δάκρυα, την αυγή,
στα ρόδα κατεβαίνει και μοιράζει.

ΥΠΝΟΣ

Θα μας δοθεί το χάρισμα και η μοίρα
να πάμε να πεθάνουμε μια νύχτα
στο πράσινο ακρογιάλι της πατρίδας;
Γλυκά θα κοιμηθούμε σαν παιδάκια
γλυκά. Κι απάνωθέ μας θε να φεύγουν,
στον ουρανό, τ' αστέρια και τα εγκόσμια.
Θα μας χαϊδεύει ως όνειρο το κύμα.
Και γαλανό σαν κύμα τ' όνειρό μας
θα μας τραβάει σε χώρες που δεν είναι.
Αγάπες θα' ναι στα μαλλιά μας οι αύρες,
η ανάσα των φυκιών θα μας μυρώνει,
και κάτω απ' τα μεγάλα βλέφαρά μας,
χωρίς να το γρικούμε θα γελάμε.
Τα ρόδα θα κινήσουν απ' τους φράχτες,
και θα 'ρθουν να μας γίνουν προσκεφάλι.
Για να μας κάνουν αρμονία τον ύπνο,
θα αφήσουνε τον ύπνο τους αηδόνια.
Γλυκά θα κοιμηθούμε σαν παιδάκια
γλυκά. Και τα κορίτσια του χωριού μας,
αγριαπιδιές, θα στέκουνε τριγύρω
και, σκύβοντας, κρυφά θα μας μιλούνε
για τα χρυσά καλύβια, για τον ήλιο
της Κυριακής, για τις ολάσπρες γάστρες,
για τα καλά τα χρόνια μας που πάνε.
Το χέρι μας κρατώντας η κυρούλα,
κι όπως αργά θα κλείνουμε τα μάτια,
θα μας διηγιέται -- ωχρή -- σαν παραμύθι
την πίκρα της ζωής. Και το φεγγάρι
θα κατέβει στα πόδια μας λαμπάδα
την ώρα που στερνά θα κοιμηθούμε
στο πράσινο ακρογιάλι της πατρίδας.
Γλυκά θα κοιμηθούμε σαν παιδάκια
που όλη τη μέρα έκλαψαν κι απόστασαν.

ΑΦΙΕΡΩΜΑ

Ασημένιο το μέτωπο. Και ωραία
τα μάτια σου εφωσφόριζαν γαλάζα.
Το πιάνο καθώς άνοιγες, δυο νέα
τριαντάφυλλα τρεμίζανε στα βάζα.
μα οι κρόταφοί σου ρόδα πλέον ωραία.

Επάλευαν τα χέρια σου, εκκερδίζαν·
τα πλήκτρα υποχωρούσαν· τις νότες,
τη μελωδία σαν έπαθλο χαρίζαν.
Ακούαμε. Και τα αισθήματα, δεσμώτες
που την ελευτερία τους εκκερδίζαν.

Δεν θυμούμαι καλά, πέρασαν χρόνια,
πώς είχες όμως λέω και τραγουδήσει·
εξόν αν εκελάηδησαν αηδόνια.
Λάλο ή βουβό, το χείλο σου είναι βρύση,
ελάφια κουρασμένα εμέ τα χρόνια.

Η πεταλούδα πάντα θα πετάξει
αφήνοντας στα δάχτυλα τη γύρη.
Θρίσμα το αντίο, το χέρι σου μετάξι,
κι εχάθηκες. Από το παραθύρι
η πεταλούδα πάντα θα πετάξει...

ΤΩΡΑ ΠΟΥ ΜΗΤΕ Ο ΕΡΩΤΑΣ...

Τώρα που μήτε ο έρωτας μήτε η φιλία της φέρνει,
μήτε κι αυτό το μίσος μου παρηγοριάν, α, πώς
η ώριμη θλίψη μου κατά καιρούς τα περασμένα γέρνει,
της νιότης μου καρπός!

Χορδή η καρδιά μου δέχονταν το Μάρτη ανατριχίλα.
Ακόμα με συνέπαιρνε γλυκιά μια συλλογή
όταν το νέο Φθινόπωρο με μαραμένα φύλλα
εράντιζε τη γη.

Μια πεταλούδα επέταγε και την ακολουθούσα·
ήταν η απάρθηνη ζωή μου, η ζωή του κόσμου, η μια.
Ο νους μου σάμπως ξύπνημα τη χαραυγή. Και η Μούσα
μού άγγιζε τα μαλλιά.

Δώστε μου τα παιδιάτικα χρόνια μου πόχουν γίνει
στην ηρεμία του δειλινού χρυσός, ωραίος καπνός,
τα χρόνια που 'ρθανε χαρά, πέρασαν καλοσύνη,
κι έφυγαν ουρανός.

Βάλετε πάλι στο πικρό χείλος μου την αχτίδα,
στα μάτια την ανθρώπινη και θεία σταλαγματιά.
Εξωτικό μπλάβο πουλί, φέρετε την ελπίδα,
χαμένη τώρα πια.

Και στο χλωμό μου μέτωπο για λίγο κάμετε ώστε
χίμαιρες, οραματισμοί σαν άστρα να κυλούν.
Οι άγγελοι να διατάζουνε, κι από τα τέμπλα δώστε
οι θεοί να μου γελούν.

Ύστερα, στο κορύφωμα του απελπισμένου δρόμου,
ας ήτανε ανατέλλοντα τα μάτια σου να ιδώ,
πρώτη αγαπούλα, και να κράταες άνθος τ' όνειρό μου,
τ' όνειρο που μαδώνω.

Α, πώς η λύπη μου κατά τα περασμένα στρέφει!
Όμοια και η νύχτα πάντοτε γυρίζει στο πρωί.
Α, πώς τα χρόνια σαν καπνός εχάθηκαν, σα νέφη,
σαν πάχνη, σα ζωή!

ΕΣΠΕΡΑ

Έτσι προχθές ήταν γλυκιά η εσπέρα...

Η σκέψη μου νοσταλγικά ενυχτώθη
στον κήπο, στη λιμνούλα και στη σέρα
που εσβήνανε τριαντάφυλλα σαν πόθοι
κι επέθαινε στα τζάμια πάνω η μέρα.

Έτσι προχθές ήταν γλυκιά η εσπέρα...

Ένας καημός που ακόμα δεν εδόθη
γινόταν άστρο. Σύννεφο από πέρα
μεγάλωνε (ίδιο σάβανο που κλώθει
με μοχθηρή σπουδή μοιραία μητέρα).

Έτσι προχθές ήταν γλυκιά η εσπέρα...

Όταν το δέος μου αξήγητον απλώθη,
το στερνο ρόδο θα 'χανε η σέρα
και η λίμνη με νεκρόφυλλα θα εστρώθη.
Τ' άστρα ζυγώνανε, καημοί , από πέρα.

Έτσι προχθές ήταν γλυκιά η εσπέρα...

ΜΟΝΑΞΙΑ

Μεσάνυχτα και λείπετε, αδερφούλες μου.
Σαλεύει θλιβερό το κυπαρίσσι.
Τις κάμαρες θ' ανοίξω που στοιχειώσανε,
τ' αγέρι κι η νυχτιά ναν τις γιομίσει.
Ανε με πάρει ο ύπνος, μέσα στ' όνειρο
θα 'ρθει κάποια από σας να ξυπνήσει.

Πού πήγατε, αδερφούλες μου, κι απόμεινα
μονάχη μες στο σπίτι μας και ξένη;
Στην άρπα, που ενοστάλγησε τα δάχτυλα,
η αράχνη τον καημό μου τον υφαίνει.
Τα χέρια μου, όπως δένω κι όπως θλιβομαι,
με βλέπει αντίκρυ ο σκύλος και σωπαίνει.

Τι να 'φταιξα και ασπρίζουν στο τρισκόταδο,
σαν τάφοι, τ' αδειανά σας τα κρεβάτια;
Ποτέ του γυρισμού το γλυκοτράγουδο,
ποτέ δε θαν το πουν τα σκαλοπάτια;
Πώς ξεχειλά σα δάκρυον, αδερφούλες μου,
η αγάπη στα μεγάλα μου τα μάτια!

ΚΙ ΑΝ ΕΣΒΗΣΕ ΣΑΝ ΙΣΚΙΟΣ...

Κι αν έσβησε σαν ίσκιος τ' όνειρό μου,
κι αν έχασα για πάντα τη χαρά,
κι αν σέρνομαι στ' ακάθαρτα του δρόμου,
πουλάκι με σπασμένα τα φτερά·

κι αν έχει, πριν ανοίξει, το λουλούδι
στον κήπο της καρδιά μου μαραθεί,
το λεύτερο που εσκέφτηκα τραγούδι
κι αν ξέρω πως ποτέ δε θα ειπωθεί·

κι αν έθαψα την ίδια τη ζωή μου
βαθιά μέσα στον πόνο που πονώ --
καθάρια πώς τaráζεται η ψυχή μου
σα βλέπω το μεγάλο ουρανό,

η θάλασσα σαν έρχεται μεγάλη,
και ογραινοντας την άμμο το πρωί,
μου λέει για κάποιο γνώριμο ακρογιάλι,
μου λέει για κάποια που 'ζησα ζωή!

ΤΟΥ ΑΔΕΛΦΟΥ ΜΟΥ

Είσαι άντρας. Ομως ο ίδιος πάντα μένω·
τα χρόνια που περάσανε με άφησαν
παράξενο παιδάκι γερασμένο.
Και δεν ποθώ πια τίποτε αδελφέ μου·
τα ονείρατα στα χέρια μου εσκορπίσαν
και τα 'δωκα, ροδόφυλλα του ανέμου.
Ω, πότε θα μπορέσεις να ξεχάσεις
τις έγνοιες της ζωής που σ' εκερδίσαν
να 'ρθεις απο 'κει πέρα, να περάσεις
τριγύρω μου το χέρι και σκυμμένος
ν' ακούσεις όσα πάθη εγονατίσαν
αυτόν που τόσο σου 'ναι αγαπημένος;
Καλέ μου, σιγανά θα σου μιλούσα,
θα σου 'λεγα πως όλοι μ' εμισήσαν,
πως ρεύοντας το δρόμο μου ετραβούσα,
διωγμένος κάθε μέρα απ' τους ανθρώπους,
μη ξέροντας ποιοι τόποι μ' εκρατήσαν,
μη ξέροντας σε ποιους πηγαίνω τόπους.
Κι ως είσαι λατρεμένος αδελφός μου,
τα μάτια σου κοιτώντας που εδακρύσαν,
θα ξεχνούσα τα βάσανα του κόσμου,
και βλέποντας μακριά, κατά τη δύση,
τα συννεφάκια που θαμπά εχρυσίασαν
φιλώντας ιλαρά το κυπαρίσσι,
για μια μικρήν ηλιολουσμένη πόλη,
για ένα μεγάλο σπίτι που εκυλήσαν
τα πρώτα πρώτα χρόνια μας και οι βόλοι,
για τις χαρές που ακόμα με κρατούνε
ικέτη, θε να σου 'λεγα, μα έσβησαν,
για τους καιρούς που δε θα ξαναρθούνε...

Ελεγεία και Σάτιρες

ΥΣΤΕΡΟΦΗΜΙΑ

Το θάνατό μας χρειάζεται η άμετρη γύρω φύση
και τον ζητούν τα πορφυρά στόματα των ανθών.
Αν έρθει πάλιν η άνοιξη, πάλι θα μας αφήσει,
κι ύστερα πια μήτε σκιές δεν είμεθα σκιών.

Το θάνατο μας καρτερεί το λαμπρό φως του ήλιου.
Τέτοια θα δούμε ακόμη μια δύση θριαμβική, Νο
κι ύστερα φεύγουμεν από τα βράδια του Απριλίου,
στα σκοτεινά πηγαίνοντας βασιλεία πέρα κει.

Μόνο μπορεί να μείνουνε κατόπι μας οι σίχοι
δέκα μονάχα σίχοι μας να μείνουνε, καθώς
τα περιστέρια που σκορπούν οι ναυαγοί στην τύχη,
κι όταν φέρουν το μήνυμα δεν είναι πια καιρός

ΤΕΛΕΥΤΑΙΟ ΤΑΞΙΔΙ

Καλό ταξίδι, αλαργινό καράβι μου, στου απείρου
και στης νυχτός την αγκαλιά, με τα χρυσά σου φώτα!
Να 'μουν στην πλώρη σου ήθελα, για να κοιτάζω γύρου
σε λιτανεία να περνούν τα ονείρατα τα πρώτα.

Η τρικυμία στο πέλαγος και στη ζωή να παύει,
μακριά μαζί σου φεύγοντας πέτρα να ρίχνω πίσω,
να μου λικνίζεις την αιώνια θλίψη μου, καράβι,
δίχως να ξέρω πού με πας και δίχως να γυρίσω!

[Ο ΚΗΠΟΣ ΕΙΜΑΙ...]

Ο κήπος είμαι που άλλοτε με τ' άνθη του ευωδούσε
κι εγέμιζε με χαρωπό τιτίβισμα πουλιών,
που με κρυφομιλήματα και ψίθυρο φιλιών,
τη νύχτα, στη σκιάδα του, η αγάπη επερπατούσε

Ο κήπος είμαι που έμεινε χρόνια πολλά στην ίδια
θέση, μάταια προσμένοντας κάποιαν επιστροφή,
που αντί λουλούδια τώρα πια στ' αγκάθια έχει ταφεί,
που σώπασαν τ' αηδόνια του και πνίγεται στα φίδια.

[ΟΛΑ ΤΑ ΠΡΑΓΜΑΤΑ ΜΟΥ...]

Όλα τα πράγματά μου έμειναν όπως
να 'χω πεθάνει πριν από καιρούς.
Σκόνη στη σκόνη εγέμισεν ο τόπος,
και γράφω με το δάκτυλο σταυρούς.

Όλα τα πράγματά μου αναθυμούνται
μιαν ώρα που περάσαμε μαζί,
σ' εκείνη τα βιβλία μου λησμονούνται,
σ' εκείνη το ρολόι ακόμα ζει.

Ήταν ευτυχισμένη τότε η ώρα,
ήταν ένα δείλι ζωγραφιστό.
Έχω πεθάνει τόσα χρόνια τώρα,
κι έμεινε το παράθυρο κλειστό.

Κανένας, ούτε ο ήλιος, πια δε μπαίνει.
Το ερημικό μου σπίτι αντιβοεί
στην ώρα κείνη ακόμα, που σημαίνει,
αυτή μονάχα, βράδυ και πρωί.

Δεν ξέρω δω ποιος είναι τώρα ο τόπος,
σε ξέρω ποιος χαράζει τους σταυρούς,
κι όλα τα πράγματά μου έμειναν όπως
να 'χω πεθάνει πριν από καιρούς.

ΕΠΙΣΤΡΟΦΗ

Εγώ δεν επλανήθηκα σε δάση απάρθена, βουερά,
μηδέ η ριπή μ' εχτύπησε του ωκεάνιου ανέμου.
Σκλάβο πουλί, τ' ανώφελα πηγαίνω σέρνοντας φτερά
και δε θα ιδώ τους ουρανούς που νοσταλγώ, ποτέ μου.

Μα πάντα, ω φύση, αλίμονο! πόσο η ψυχή μου ταπεινή
λάτρισσα στο παραμικρό γίνεται μάντεμά σου,
και πόσο, τώρα που η βραδιά θα πέσει φθινοπωρινή,
το καθετί περσότερο μου λέει την ομορφιά σου!

Με μίαν ακρούλα σύννεφου ταξιδεμένου με καλείς,
με το χρυσίο χαμόγελο του μαραμένου βρύου,
μ' ένα χορτάρι ανάμεσα στις πλάκες όλες της αυλής,
που το σαλεύει μοναχό η πνοή του Σεπτεμβρίου.

Και τη φωνή σου ακούγοντας, τη μυστικιά, τη δυνατή,
ω φύση, θα 'ρθω κάποτε φέρνοντας το σταυρό μου.
Θα' ναι το χώμα σου ελαφρό, και θα 'ναι πάντα ονειρευτή
η ώρα με τ' αναπάντεχο τέλος του μάταιου δρόμου!

[ΤΙ ΝΕΟΙ ΠΟΥ ΦΤΑΣΑΜΕΝ ΕΔΩ...]

Τι νέοι που φτάσαμεν εδώ, στο έρμο νησί, στο χείλος
του κόσμου, δώθε απ' τ' όνειρο και κείθε απ' τη γη!
Όταν απομακρύνθηκεν ο τελευταίος μας φίλος,
ήρθαμε αγάλι σέρνοντας την αιώνια πληγή.

Με μάτι βλέπουμε αδειανό, με βήμα τσακισμένο
τον ίδιο δρόμο παίρνουμε καθένας μοναχός,
νοιώθουμε τ' άρρωστο κορμί, που εβάρυνε, σαν ξένο,
υπόκωφος από μακριά η φωνή μας φτάνει αχός.

Η ζωή διαβαίνει, πέρα στον ορίζοντα σειρήνα,
μα θάνατο, καθημερινό θάνατο, με χολή
μόνο, για μας η ζωή θα φέρει, όσο αν γελά η αχτίνα
του ήλιου και οι αύρες πνέουνε. Κι είμαστε νέοι, πολύ

νέοι, και μας άφησεν εδώ, μια νύχτα, σ' ένα βράχο,
το πλοίο που τώρα χάνεται στου απείρου την καρδιά,
χάνεται και ρωτιόμαστε τι να 'χουμε, τι να 'χω,
που σβήνουμε όλοι, φεύγουμ' έτσι νέοι, σχεδόν παιδιά!

ΦΥΓΕ, Η ΚΑΡΔΙΑ ΜΟΥ ΝΟΣΤΑΛΓΕΙ...

Φύγε κι άσε με μοναχό, που βλέπω να πληθαίνει
απάνω η νύχτα, και βαθιά να γίνονται τα χάρη.
Ούτε του πόνου η θύμηση σε λίγο πια δε μένει,
κι είμαι άνθος που φυλλορροεί στο χέρι σου και πάει

Φύγε καθώς τα χρόνια κείνα εφύγανε, που μόνον
μια λέξη σου ήταν, στη ζωή, για μένα σαν παιάνας.
Τώρα τα χείλη μου διψούν το φίλημα της μάνας,
της μάνας γης, και ανοίγοντας στο γέλιο των αιώνων

Φύγε, η καρδιά μου νοσταλγεί την άπειρη γαλήνη!
Ταράζει και η ανάσα σου τα μαύρα της Στυγός
νερά, που με πηγαίνουν, όπως είμαι ναυαγός,
εκεί, στο απόλυτο Μηδέν, στην Απεραντοσύνη.

[ΔΕΝΤΡΑ ΜΟΥ...]

Δέντρα μου, δέντρα ξέφυλλα στη νύχτα του Δεκέμβρη,
στη σκοτεινή, βαθιά δεντροστοιχία
μαζί πηγαίνουμε, μαζί και η μέρα θα μας έβρει,
ω ερημικά, θλιμμένα μου στοιχεία.

Αύριο, μεθαύριο, σύντροφο θα μ' έχετε και φίλο,
τα μυστικά σας θέλω να μου πείτε,
μα όταν, αργότερα, φανεί το πρώτο νέο σας φύλλο,
θα πάω μακριά, το φως για να χαρείτε.

Κι αφού ταιριάζει, ω δέντρα μου να μένω απ' όλα πίσω
τα θαλερά και τα εύθυμα στα πλάση,
εγώ λιγότερο γι' αυτό δε θα σας αγαπήσω,
όταν θα μ' έχετε κι εσείς ακόμη προσπεράσει.

[ΜΙΚΡΑ -- ΧΩΡΙΣ ΤΙΤΛΟ]

Καθώς βαδίζω, μια σκιά μ' ακολουθεί από πάνω
σαν βαρύ νέφος ή φτερό δυσοίωνου πουλιού.
Είναι μαζί μου όπου να πάω, μαζί μου ό,τι να κάνω,
και δεν αφήνει ούτε να δω τον ήλιο του θεού.

*****

Σάββατο βράδυ: ανοίγουνε στο δρόμο σα λουλούδια
οι απλές καρδιές, παθητικά ν' ανέβουνε τραγούδια
που για τη χαρά ή τον απαλό του έρωτα ψάλλουν πόνο,
ενώ για μένα η εβδομάδα ετελείωσε και μόνο.

*****

Ενα σπιτάκι απόμερο, στο δείλι, στον ελαιώνα,
μια καμαρούλα φτωχική, μια βαθιά πολυθρόνα,
μια κόρη που στοχαστικά τον ουρανό κοιτάει,
ω, μια ζωή που χάνεται και με τον ήλιο πάει!

*****

Λύπη ας ερχόταν η χαρά, μόνο ήθελα να σπάσει
εμέ η καρδιά κι ανάλαφρη να πέσει καταγής,
όπως το ροδοπέταλο που θύελλα έχει αρπάσει,
ή ακόμη που το εβάρυνε και η δρόσος της αυγής.

*****

Μίσθια δουλειά, σωροί χαρτιών, έγνοιες μικρές, και λύπες
άθλιες, με περιμένανε σήμερα καθώς πάντα.
Μόνο είδα, φεύγοντας πρωί, στην πόρτα μου τολύπες
τα ρόδα, και γυρίζοντας έκοψα μια γιρλάντα.

*****

Σύμβολα εμείναμε καιρών που απάνω μας βαραίνουν,
άλυτοι γρίφοι που μιλούν μονάχα στον εαυτό τους,
τάφοι που πάντα με ανοιχτή χρονολογία προσμένουν,
γράμματα που δεν έφτασαν ποτέ στον προορισμό τους

*****

Αλογα μαύρα, θίασος ιπποδρομίου, πετούνε
οι σκέψεις τώρα, φεύγοντας τη μάστιγα του λόγου.
Κι είμαι ένας κλόουν τραγικός, που οι άνθρωποι θα δούνε
να παίζει, να συντρίβεται με την οπλή του αλόγου.

[ΟΙ ΑΓΑΠΕΣ]

Θα 'ρθουν όλες μια μέρα, και γύρω μου
θα καθίσουν βαθιά λυπημένες.
Φοβισμένα σπυργίτια τα μάτια τους,
θα πετούνε στην κάμαρα μέσα.
Ωχρά χέρια θα σβήνουν στο σύθαμπο
και θανάσιμα χείλη θα τρέμουν.

"Αδελφέ" θα μου πουν "δέντρα φεύγουνε
μες στη θύελλα, και πια δε μπορούμε,
δεν ορίζουμε πια το ταξίδι μας.
Ενα θάνατο πάρε και δώσε.
Εμείς, κοίτα, στα πόδια σου αφήνουμε,
συναγμένο από χρόνια, το δάκρυ.

"Τα χρυσά πού 'ναι τώρα φθινόπωρα,
πού τα θεία καλοκαίρια στα δάση;
Πού οι νυχτιές με τον άπειρον, έναστρο
ουρανό, τα τραγούδια στο κύμα;
Όταν πίσω και πέρα μακραίνανε,
πού να επήγαν χωριά, πολιτείες;

"Οι θεοί μας εγέλασαν, οι άνθρωποι,
κι ήρθαμε όλες απόψε κοντά σου,
γιατί πια την ελπίδα δεν άξιζε
το σκληρό μας, αβέβαιο ταξίδι.
Σα φιλί, σαν εκείνα που αλλάζαμε,
ένα θάνατο πάρε και δώσε."

Θα τελειώσουν. Επάνω μου γέρνοντας,
θ' απομείνουν βουβές, μυροφόρες.
Ολοένα στην ήσυχη κάμαρα
θα βραδιάζει, και μήτε θα βλέπω
τα μεγάλα σαν έκπληκτα μάτια τους
που γεμίζανε φως τη ζωή μου...

[ΕΝΑ ΞΕΡΟ ΔΑΦΝΟΦΥΛΛΟ...]

Ενα ξερό δαφνόφυλλο την ώρα αυτή θα πέσει,
το πρόσχημα του βίου σου, και θ' απογυμνωθείς.
Με το δέντρο δίχως φύλλωμα θα παρομοιωθείς,
που το χειμώνα απάντησε στο δρόμου εκεί τη μέση.

Κι αφού πια τότε θα' ναι αργά νέες χίμαιρες να πλάσεις
ή ακόμη μια επιπόλαιη και συμβατική χαρά,
θ' ανοίξεις το παράθυρο για τελευταία φορά,
κι όλη σου τη ζωή κοιτάζοντας, ήρεμα θα γελάσεις.

ΚΡΙΤΙΚΗ

Δεν είναι πια τραγούδι αυτό, δεν είναι αχός ανθρώπινος. Ακούγεται να φτάνει σαν τελευταία κραυγή, στα βάθη της νυχτός, κάποιου πόχει πεθάνει.

ΠΑΙΔΙΚΟ

Τώρα η βραδιά,
γλυκιά που φτάνει,
θα μου γλυκάνει
και την καρδιά.

Τ' αστέρια εκεί
θα δω, θα νιώσω
οι άνθρωποι πόσο
είναι κακοί.

Κλαίοντας θα πω:
"Αστρα μου, αστράκια
τ' άλλα παιδάκια
θα τ' αγαπώ.

"Ας με χτυπούν
πάντα κι ακόμα.
Θα 'μαι το χώμα
που το πατούν.

"Αστρα, καθώς
άστρα και κρίνο,
έτσι θα γίνω
τώρα καλός."

[ΘΕΛΩ ΝΑ ΦΥΓΩ ΠΙΑ...]

Θέλω να φύγω πια από δω, θέλω να φύγω πέρα,
σε κάποιο τόπο αγνώριστο και νέο,
θέλω να γίνω μια χρυσή σκόνη μες στον αιθέρα,
απλό στοιχείο, ελεύθερο, γενναίο.

Σαν όνειρο να φαίνονται απαλό και να μιλούνε
έως την ψυχή τα πράγματα του κόσμου,
ωραία να 'ναι τα πρόσωπα και να χαμογελούνε,
ωραίος ακόμη ο ίδιος ο εαυτός μου.

Σκοτάδι τόσο εκεί μπορεί να μην υπάρχει, θεέ μου,
στη νύχτα, στην απόγνωση των τόπων,
στο φοβερό στερέωμα, στην ωρυγή του ανέμου,
στα βλέμματα, στα λόγια των ανθρώπων.

Να μην υπάρχει τίποτε, τίποτε πια, μα λίγη
χαρά και ικανοποίησης να μένει,
κι όλοι να λένε τάχα πως έχουν για πάντα φύγει,
όλοι πως είναι τάχα πεθαμένοι.

ΒΡΑΔΥ

Τα παιδάκια που παίζουν στ' ανοιξιάτικο δείλι
μια ιαχή μακρυσμένη --
τ' αεράκι που λόγια με των ρόδων τα χείλη
ψιθυρίζει και μένει,

τ' ανοιχτά παραθύρια που ανασαίνουν την ώρα,
η αδειανή κάμαρά μου,
ένα τραίνο που θα 'ρχεται από μια άγνωστη χώρα,
τα χαμένα όνειρά μου,

οι καμπάνες που σβήνουν, και το βράδυ που πέφτει
ολοένα στην πόλη,
στων ανθρώπων την όψη, στ' ουρανού τον καθρέφτη,
στη ζωή μου τώρα όλη...

[Ω ΒΕΝΕΤΙΑ...]

Ω Βενετία, πόλις από χρυσάφι κι από σμάλτο,
κορόνα στη λαμπρότητα της Αδριατικής,
Μέγα Κανάλι, Γέφυρα των Στεναγμών, Ριάλτο,
ω θύμηση ανεξάλειπτη μιας εκθαμβωτικής

νύχτας, που επερπάτησα στη μυθική πλατεία
του Αγίου Μάρκου, μπρος στο παλάτι των Δουκών,
ακούοντας να σφυρηλατούν τις ώρες μία μία
τα χάλκινα ομοιώματα των δύο στρατιωτών --

πόσο πλάγι σου φαίνονται μικρά και χωρίς βάθος
τα αισθήματα που μας κρατούν ακόμη εδώ στη γη,
εφήμερος η λύπη μας, αταίριαστο το πάθος,
ω αιώνια παράδοση του κάλλους και πηγής!

[ΣΑΝ ΔΕΣΜΗ ΑΠΟ ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΑ...]

Σαν δέσμη από τριαντάφυλλα
είδα το βράδυ αυτό.
Κάποια χρυσή, λεπτότατη
στους δρόμους ευωδιά.
Και στην καρδιά
αιφνίδια καλοσύνη.
Στα χέρια το παλτό,
στ' ανεστραμμένο πρόσωπο η σελήνη.
Ηλεκτρισμένη από φιλήματα
θα 'λεγες την ατμόσφαιρα.
Η σκέψις, τα ποιήματα,
βάρος περιττό.

Έχω κάτι σπασμένα φτερά.
Δεν ξέρω καν γιατί μας ήρθε
το καλοκαίρι αυτό.
Για ποιον ανέλπιστα χαρά,
για ποιες αγάπες
για ποιο ταξίδι ονειρευτό.

ΩΔΗ Σ' ΕΝΑ ΠΑΙΔΑΚΙ

Άρη, μαζί με σένα
έφυγαν όλοι τώρα.
Αφρόντιστα έχουν μείνει
τα έπιπλα, και τα δώρα
γυρεύουν τα χεράκια
που σαλεύουν σαν κρίνοι.

Ερημικά, σωπαίνουν,
πρωτογνώριστα μέρη,
οι σκάλες, τα δωμάτια.
Ούτε κανείς πια ξέρει
αν πάλι θ' ανατείλουν
τα παιδικά σου μάτια.

Ανοιγοκλείνω τις πόρτες,
μπαίνω παντού, μιλάω
λόγια πικρά στους τοίχους,
χωρίς αιτία γελάω,
θέλοντας να ξυπνήσω
τους κοιμισμένους ήχους.

Στην άδεια ζαρντινιέρα
τα παιχνίδια σου βάνω.
Η μαϊμού σου καβάλα
στο προβατάκι πάνω.
Ύστερα η πεταλούδα
με τα φτερά μεγάλα.

(Κλυδωνίζεται τώρα,
ως τα θεμέλια φρίπτει,
και το πηγαίνει ο Χρόνος
το πατρικό μου σπίτι.
Άξαφνα βλέπω να 'μαι
ο τελευταίος, ο μόνος.)

Ευτυχίζω σε σένα
τις ερχόμενες τύχες,
την άγνοια του κόσμου,
το χαμόγελο που είχες,

ω άγγελε παραστάτη,
ω παρήγορο φως μου!

ΗΛΥΣΙΑ

(Τόσο πολύ τα σώματα κουράστηκαν,
που ελύγισαν, εκόπηκαν στα δύο.)
Κι έφυγαν οι ψυχές, πατούνε μόνες των,
αργά, τη χλόη σαν ανοιχτό βιβλίο.

(Τα σώματα κυλούν χάμου, συσπείρονται
στρεβλωμένα.) και φαίνονται στο βάθος
τριαντάφυλλα κρατώντας, να πηγαίνουνε
με τ' όνειρο οι ψυχές και με το πάθος.

(Χώμα στο χώμα γίνονται τα σώματα.)
Μα κείθε απ' τον ορίζοντα, σαν ήλιοι
δύουν οι ψυχές, τον ουρανό που φόρεσαν,
ή σαν απλά χαμόγελα σε χείλη.

ΙΣΤΟΡΙΑ

Δεκάξι χρονών εγέλασαν,
πέρα, στ' ανοιξιάτικο δείλι.
Επειτα εσώπασαν τα χείλη,
και στην καρδιά τους εγέρασαν.

Εκίνησαν τότε σα φίλοι,
σα δυο ξερά φύλλα στο χώμα.
Επειτα εχώρισαν ακόμα,
κάποιο φθινοπωρινό δείλι.

Τώρα καθένας, με ωχρό στόμα,
σκύβοντας, φιλεί τα δεσμά του.
Επειτα θα γύρουνε ως κάτου
και θα περάσουνε στο χώμα.

ΚΙΘΑΡΕΣ

Είμαστε κάτι ξεχαρβαλωμένες
κιθάρες. Ο άνεμος όταν περνάει,
στίχους, ήχους παράξενους ξυπνάει
στις χορδές που κρέμονται σαν καδένες.

Είμαστε κάτι απίστευτες αντένες.
Υψώνονται σαν δάχτυλα στα χάη,
στην κορυφή τους τ' άπειρο αντηχάει,
μα γρήγορα θα πέσουνε σπασμένες.

Είμαστε κάτι διάχυτες αισθήσεις,
χωρίς ελπίδα να συγκεντρωθούμε.
Στα νεύρα μας μπερδεύεται όλη η φύσις.

Στο σώμα, στην ενθύμηση πονούμε.
Μας διώχνουνε τα πράγματα, κι η ποίησις
είναι το καταφύγιο που φθονούμε.

[ΠΟΙΑ ΘΕΛΗΣΗ ΘΕΟΥ ΜΑΣ ΚΥΒΕΡΝΑΕΙ...]

Ποια θέληση θεού μας κυβερνάει,
ποια μοίρα τραγική κρατάει το νήμα
των άδειων ημερών που τώρα ζούμε
σαν από μια κακή, παλιά συνήθεια;

Πριν φτάσουμε στη μέση αυτού του δρόμου,
εχάσαμεν τη χρυσή πανοπλία,
και μόνο το μεγάλο ερώτημά μας
ολοένα πιο σφιχτά μας περιβάλλει.

Χωρίς πίστη κι αγάπη, χωρίς έρμα,
εγίναμε το λάφυρο του ανέμου
που αναστρέφει το πέλαγος. Θα βρούμε
τουλάχιστον το βυθό της αβύσσου;

Οι άνθρωποι φεύγουν, ή, όταν πλησιάζουν,
στέκουν για λίγο πάνω μας, ακούνε
στην έρημη βοή, μάταιη και κούφια
σα να χτυπούν το πόδι σε μια στέρνα.

Κοιτάζουνε με φόβο, με απορία,
έπειτα φεύγουν πάλι στους αγώνες,
και μόνο το συναίσθημα κρατούνε
του μακρινού, αόριστου κινδύνου.

Είναι κάτι φρικτές ανταποδόσεις.
Είναι στον ουρανό μια σιδερένια
μια μεγάλη πυγμή, που δε συντρίβει
μα τιμωρεί, κι αδιάκοπα πιέζει.

ΑΝΔΡΕΙΚΕΛΑ

Σα να μην ήρθαμε ποτέ σ' αυτήν εδώ τη γη,
σα να μένουμε ακόμη στην ανυπαρξία.
Σκοτάδι γύρω δίχως μια μαρμαρυγή.
Ανθρωποι στων άλλων μόνο τη φαντασία.

Από χαρτί πλασμένα κι από δισταγμό,
ανδρείκελα, στης Μοίρας τα τυφλά δυο χέρια,
χορεύουμε, δεχόμαστε τον εμπαιγμό,
άτονα κοιτώντας, παθητικά, τ' αστέρια.

Μακρινή χώρα είναι για μας κάθε χαρά,
η ελπίδα κι η νεότης έννοια αφηρημένη.
Άλλος δεν ξέρει οτι βρισκόμαστε, παρά
όποιος πατάει επάνω μας καθώς διαβαίνει.

Πέρασαν τόσα χρόνια, πέρασε ο καιρός.
Ω! κι αν δεν ήταν η βαθιά λύπη στο σώμα,
ω! κι αν δεν ήταν στην ψυχή ο πραγματικός
πόνος μας, για να λέει ότι υπάρχουμε ακόμα...

[ΤΙ ΝΑ ΣΟΥ ΠΩ...]

Τι να σου πω, φθινόπωρο, που πνέεις από τα φώτα
της πολιτείας και φτάνεις ως τα νέφη τ' ουρανού;
Ύμνοι, σύμβολα, ποιητικές, όλα γνωστά από πρώτα,
φυλλορροούν στην κόμη σου τα ψυχρά άνθη του νου.

Γίγας, αυτοκρατορικό φάσμα, καθώς προβαίνεις
στο δρόμο της πικρίας και της περισυλλογής,
αστέρια με τιο πρόσωπο, με της χρυσής σου χλαίνης
το κράσπεδο σαρώνοντας τα φύλλα καταγής,

είσαι ο άγγελος της φθοράς, ο κύριος του θανάτου,
ο ίσκιος που, σε μεγάλα βήματα· φανταστικά,
χτυπώντας αργά κάποτε στους ώμους τα φτερά του,
γράφει προς τους ορίζοντες ερωτηματικά...

Ενοσταλγούσα, ριγηλό φθινόπωρο, τις ώρες,
τα δέντρα αυτά του δάσους, την έρημη προτομή.
Κι όπως πέφτουνε τα κλαδιά στο υγρό χώμα οι οπώρες,
ήρθα να εγκαταλειφθώ στην ιερή σου ορμή.

ΤΑΦΟΙ

Ελένη Σ. Λάμαρη, 1878-1912

Ποιήτρια και μουσικός.

*Επέθανε με τους φριχτώτερους πόνους στο σώμα
και με τη μεγαλύτερη γαλήνη στην ψυχή.*

ΝΕΚΡΟΤΑΦΕΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

Πόση ησυχία δωπέρα βασιλεύει!
Οι τάφοι λες κι αυτοί χαμογελούνε,
ενώ με κεφαλαία σιγά μιλούνε
οι νεκροί γράμματα, βαθιά στα ερέβη.

Από κει, στην καρδιά μας που ειρηνεύει,
με απλά θέλουνε λόγια ν' ανεβούνε.
Μα το παράπονο, ή ό,τι κι αν πούνε
-- τόσο έφυγαν μακριά -- δε χρησιμεύει.

Είναι όλος, να, διασταυρωμένα δύο
ξύλα ο Μαρτζώκης. Να ο Βασιλειάδης,
ένα μεγάλο πέτρινο βιβλίο.

Και μια πλάκα στη χλόη μισοκρυμμένη
-- έτσι τώρα τη συμβολίζει ο Άδης --
να η Λάμαρη, ποιήτρια ξεχασμένη.

ΕΠΙΚΛΗΣΙΣ

Ζοφερή Νύχτα, ξέρω, πλησιάζεις.
Με ζητούνε τα νύχια σου. Στα χνώτα
σου βλέπω που ωχριούν άνθη και φώτα.
Στ' απλωμένα φτερά σου με σκεπάζεις.

Δωσ' μου λίγο καιρό, Νύχτα μεγάλη!
Θα καταβάλω όλη τη θέλησή μου.
Σα μορφασμό θα πάρω στη μορφή μου
τη χαρά που στα στήθη έχουν οι άλλοι.

Και τότε κάποια πρόφαση θα μείνει
(σημαίας κουρέλι από χαμένη μάχη),
η ψυχή για να μη δειλιά μονάχη
και για να λησμονεί τη σκέψη εκείνη.

Το πάθος όχι, το ίνδαλμά του μόνο,
ή τη γαλήνη, θέλω ν' αντικρίσω
μια φορά. Κι ύστερα πάρε με πίσω
και καλά τύλιξε με, ω Νύχτα αιώνων!

[ΟΤΑΝ ΑΝΘΗ ΕΔΕΝΑΤΕ...]

Όταν άνθη εδένατε στα τεφρά μαλλιά σας,
και μες στην καρδιά σας
αντηχούσαν σάλπιγγες, κι ήρθατε σε χώρα
πιο μεγάλη τώρα --
οι άνθρωποι με τα έξαλλα πρόσωπα, τα ρίγη,
είχαν όλοι φύγει.

Όταν άλλο επήρατε πρόσταγμα, άλλο δρόμο,
σκύβοντας τον ώμο,
την βαθιάν ακούγοντας σιωπή, τους γρύλλους,
στην άκρη του χείλους
ένα στάχυ βάζοντας με πικρία τόση --
είχε πια νυχτώσει.

Κι όταν εκινήσατε λυτρωμένα χέρια
πάνω από τ' αστέρια,
κι όταν στο κρυστάλλινο βλέμμα, που ανεστράφη,
ο ουρανός εγράφη,
κι όταν εφορέσατε το λαμπρό στεφάνι --
είχατε πεθάνει.

ΦΘΟΡΑ

Στην άμμο τα έργα στήνονται μεγάλα των ανθρώπων,
και σαν παιδάκι τα γκρεμίζει ο Χρόνος με το πόδι.

Ηρωική Τριτολογία

ΔΙΑΚΟΣ

Μέρα τ' Απρίλη.
Πράσινο λάμπος,
γελούσε ο κάμπος
με το τριφύλλι.

Ως την εφίλει
το πρωινό θάμπος,
η φύση σάμπως
γλυκά να ομίλει.

Εκελαδούσαν
πουλιά, πετώντας
όλο πιο πάνω.

Τ' άνθη ευωδιούσαν.
Κι είπε απορώντας:
“Πώς να πεθάνω;”

ΚΑΝΑΡΗΣ

Κάποιοι δαιμόνιοι
τον είχαν στείλει.
Εγινε αχείλι
κόσμου που επόνει.

(Ηρωες χρόνοι!)
Και πώς εμίλει
με το φιτίλι,
με το τρομπόνη!

Το πέρασμά του,
μήνυμα κρύο
μαύρου θανάτου.

Κι είχε θείο
χέρι που φλόγα
κράταε κι ευλόγα.

BYRON

Ενοιωσεν ότι
του ήταν οι σίχοι
άχαρη τύχη
και ματαιότη.

Η ορμή του η πρώτη
πια δεν αντήχει,
αλλά, στα τείχη,
ένδοξη νιότη.

Γίνονται οι γέροι
γαύροι. Θα ορμήσει
ανδρών λουλούδι.

Κι ο Μπαίρον ξέρει
πώς να το ζήσει
το θείο Τραγούδι.

Σάτιρες

ΣΤΟ ΑΓΑΛΜΑ ΤΗΣ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ ΠΟΥ ΦΩΤΙΖΕΙ ΤΟΝ ΚΟΣΜΟ

Λευτεριά, Λευτεριά σχίζει, δαγκάνει
τους ουρανούς το στέμμα σου. Το φως σου,
χωρίς να καίει, τυφλώνει το λαό σου.
Πεταλούδες χρυσές οι Αμερικάνοι,
λογαριάζουν, πόσα δολάρια κάνει
σήμερα το υπερούσιο μέταλλό σου.

Λευτεριά, Λευτεριά, θα σ' αγοράσουν
έμποροι και κονσόρτια κι εβραίοι.
Είναι πολλά του αιώνος μας τα χρέη,
πολλές οι αμαρτίες, που θα διαβάσουν
οι γενεές, όταν σε παρομοιάσουν
με το προτραίτο του Dorian Gray.

Λευτεριά, Λευτεριά, σε νοσταλγούνε,
μακρινά δάση, ρημαγμένοι κήποι,
όσοι άνθρωποι προσδέχονται τη λύπη
σαν έπαθλο του αγώνος, και μοχθούνε,
και τη ζωή τους εξακολουθούνε,
νεκροί που η καθιέρωσις του λείπει.

ΕΙΣ ΑΝΔΡΕΑΝ ΚΑΛΒΟΝ

Ω μεγάλη Ζακύνθιε,
των ωδών σου τα μέτρα,
υψηλά, σοβαρά,
τους αγώνες εκάλυπτον
εκτεταμένους.

Της δουλείας τα βάρβαρα
σκοτάδια κατεξέσχισεν,
όταν εγράφη πύρινος,
η αστραπή των όπλων
(και η αρετή σου).

Ως ήλιος, αναβάν
τον Ολυμπον, εστάθη
πάνω εις γυμνά χωράφια,
εις ανθισμένα ερείπια,
γνώριμον κλέος.

Αλλά το θείον έναυσμα
η φωνή σου δεν είναι
τώρα πλέον. Μας έρχεται
μακρινός και παράταιρος
ήχος τυμπάνου.

Ολόκληρος αιών,
χείμαρρος, την Ελλάδα,
ταραγμένος, εσάρωσεν
από τα ιδανικά σου,
την οικουμένην.

Κράτει, λοιπόν, ω γέροντα,
την επιτύμβιον πλάκα.
Το πεπαλαιομένον σου
τραγούδι κράτει. Φύγε,
παραίτησον μας.

Ή, αν προτιμάς, εξύμνησον
αντίς γεγυμνωμένων
ξιφών, όσα μαστίγια

προς θρίαμβον επισείονται
των καφενείων.

Ιππους δεν επιβαίνουνσι,
αμή την εξουσίαν
και του λαού τον τράχηλον,
ιδού, μάχονται οι ήρωες
μέσα εις τα ντάνσιγκ.

Τις δάφνες του Σαγγάριου
η Ελευθερία φορέσασα,
γοργά από μίαν χείρα
σ' άλλην περνά και σύρεται,
δούλη στρατώνος.

Καθώς, όταν την εύκολον
λείαν αποκομίσει,
φεύγει, διστάζει, κι έπειτα
σε μια γραμμήν ελίσσεται
πλήθος μυρμύγκων,

μεγάλα προπορεύονται
έντομα, μέγα φέροντα
βάρος, ακολουθούσι,
με φορτίο ελαφρότερο,
μικρότερα άλλα,

και δε βλέπουν στο πλάγι τους
το παιδάκι που στέκει
να γελά τον αγώνα των,
και δεν βλέπουν ότι ύψωσε
τώρα το πέλμα -

ούτω τη χώρα νέμεται
η στρατιά της ήττης,
του λαού την απόφασιν,
άτεγκτον, φοβεράν,
περιφρονούσα.

Αλλά τι λέγω; Θρήνησε,
θρήνησε την πατρίδα,
νεκράν όπου σκυλεύουν

αλλοφρονούντα τέκνα της,
ω Ανδρέα Κάλβε.

Μικράν, μικράν, κατάπτυστον
ψυχήν έχουν οι μάζαι,
ιδιοτελή καρδιάν,
και παρειάν αναίσθητον
εις τους κολάφους.

ΑΠΟΣΤΡΟΦΗ

Φθονώ την τύχη σας, προνομιούχα
πλάσματα, κούκλες ιαπωνικές.
Κομψά, ρόδινα μέλη πλαστικές
γραμμές, μεταξωτά, διαφανή ρούχα.

Ζωή σας όλη τα ωραία σας μάτια.
Στα χείλη μόνο οι λέξεις των παθών.
Ένα έχει όνειρο: τον αγαθόν
άντρα σας και τα νόμιμα κρεβάτια.

Χορός ημιπαρθένων, δυο δυο,
μ' αλύγιστο το σώμα, θριαμβευτικά,
επίσημα και τελετουργικά,
πηγαίνετε στο ντάνσιγκ ή στο ωδείο.

Εκεί απειράριθμες παίρνετε πόζες.
Σαν τη σελήνη πριν ρομαντικές,
αύριο παναγίες, όσο προχτές,
ακούοντας τη "Valenzia", σκαμπρόζες.

Ένα διάστημα παίζετε το τέρας
με τα τέσσερα πόδια κολλητά.
Τρέχετε και διαβάζετε μετά
τον οδηγό σας "δια τα μητέρας".

Ω, να μπορούσε έτσι κανείς να θάλλη,
μέγα ρόδο κάποιας ώρας χρυσής,
ή να βυθομετρούσατε και σεις
με μια φουρκέτα τ' άδειο σας κεφάλι!

Ατίθασα μέλη, διαφανή ρούχα,
γλοιώδη στόματα υποκριτικά,
ανυποψίαστα, μηδενικά
πλάσματα, και γι' αυτό προνομιούχα...

ΟΛΟΙ ΜΑΖΙ...

Ολοι μαζί κινούμε, συρφετός,
γυρεύοντας ομοιοκαταληξία.
Μια τόσο ευγενικιά φιλοδοξία
έγινε της ζωής μας ο σκοπός.

Αλλάζουμε με ήχους και συλλαβές
τα αισθήματα στη χάρτινη καρδιά μας,
δημοσιεύουμε τα ποιήματά μας,
για να τιτλοφορούμεθα ποιητές.

Αφήνουμε στο αγέρι τα μαλλιά
και τη γραβάτα μας. Παίρνουμε πόζα.
Ανυπόφορη νομίζουμε πρόζα
των καλών ανθρώπων τη συντροφιά.

Μόνο για μας υπάρχουν του Θεού
τα πλάσματα και, βέβαια, όλη η φύσις.
Στη Γη για να στέλνουμε ανταποκρίσεις,
ανεβήκαμε στ' άστρα τ' ουρανού.

Κι αν πειναλέοι γυρνάμε ολημερίς,
κι αν ξενυχτούμε κάτω απ' τα γεφύρια,
επέσαμε θύματα εξιλαστήρια
του "περιβάλλοντος", της "εποχής".

ΔΗΜΟΣΙΟΙ ΥΠΑΛΛΗΛΟΙ

Οι υπάλληλοι όλοι λιώνουν και τελειώνουν
σαν στήλες δύο δύο μές στα γραφεία.
(Ηλεκτρολόγοι θα 'ναι η Πολιτεία
κι ο Θάνατος, που τους ανανεώνουν.)

Κάθονται στις καρέκλες, μουτζουρώνουν
αθώα λευκά χαρτιά, χωρίς αιτία.
"Συν τη παρούση αλληλογραφία
έχομεν την τιμήν" διαβεβαιώνουν.

Και μονάχα η τιμή τους απομένει,
όταν ανηφορίζουμε τους δρόμους,
το βράδυ στο οχτώ, σαν κορντισμένοι

Παίρνουν κάστανα, σκέπτονται τους νόμους,
σκέπτονται το συνάλλαγμα, του ώμους
σηκώνοντας οι υπάλληλοι οι καημένοι.

Ο ΜΙΧΑΛΙΟΣ

Το Μιχαλιό τον πήρανε στρατιώτη.
Καμαρωτά ξεκίνησε κι ωραία
με το Μαρή και με τον Παναγιώτη.
Δεν μπόρεσε να μάθει καν το "επ' ώμου".
Ολο εμουρμούριζε: "Κυρ Δεκανέα,
άσε με να γυρίσω στο χωριό μου".

Τον άλλο χρόνο, στο νοσοκομείο,
αμίλητος τον ουρανό κοιτούσε.
Εκάρφωνε πέρα, σ' ένα σημείο,
το βλέμμα του νοσταλγικό και πράο,
σα να 'λέγε, σα να παρακαλούσε:
"Αφήστε με στο σπίτι μου να πάω".

Κι ο Μιχαλιός επέθανε στρατιώτης.
Τον ξεπροβόδισαν κάτι φαντάρτοι,
μαζί τους ο Μαρής κι ο Παναγιώτης.
Απάνω του σκεπάστηκε ο λάκκος,
μα του άφησαν απέξω το ποδάρι:
Ήταν λίγο μακρύς ο φουκαράκος.

ΥΠΟΘΗΚΑΙ

Όταν οι άνθρωποι θέλουν να πονείς,
μπορούνε με χείλιους τρόπους.
Ρίξε το όπλο και σωριάσου πρηνής,
όταν ακούσεις ανθρώπους.

Όταν ακούσεις ποδοβολητά
λύκων, ο Θεός μαζί σου!
Ξαπλώσου χάμου με μάτια κλειστά
και κράτησε την πνοή σου.

Κράτησε κάποιον τόπο μυστικό,
στον πλατύ κόσμο μια θέση.
Όταν οι άνθρωποι θέλουν το κακό,
του δίνουν όψη ν' αρέσει.

Του δίνουν λόγια χρυσά, που νικούν
με την πειθώ, με το ψέμα,
όταν [οι] άνθρωποι διαφιλονικούν
τη σάρκα σου και το αίμα.

Όταν έχεις μια παιδική καρδιά
και δεν έχεις ένα φίλο,
πήγαινε βάλε βέρα στα κλαδιά,
στη μπουτονέρια σου φύλλο.

Άσε τα γύναια και το μαστροπό
Λαό σου, Ρώμε Φιλύρα.
Σε βάραθρο πέφτοντας αγριωπό,
κράτησε σκήπτρο και λύρα.

ΩΧΡΑ ΣΠΕΙΡΟΧΑΙΤΗ

Ήταν ωραία σύνολα τα επιστημονικά
βιβλία, οι αιματόχαρες εικόνες τους, η φίλη
που αμφίβολα κοιτάζοντας εγέλα μυστικά,
ωραίο κι ό,τι μας εδίναν τα φευγαλέα της χείλη...

Το μέτωπό μας έκρουσε τόσο απαλά, με τόση
επιμονή, που ανοίξαμε για να 'μπει σαν κυρία
η Τρέλα στο κεφάλι μας, έπειτα να κλειδώσει.
Τώρα η ζωή μας γίνεται ξένη, παλιά ιστορία.

Το λογικό, τα αισθήματα μάς είναι πολυτέλεια,
βάρος, και τα χαρίζουμε του κάθε συνετού.
Κρατούμε την παρόρμηση, τα παιδικά μας γέλια,
το ένστικτο ν' αφηνόμεθα στα χέρι του Θεού.

Μια κωμωδία η πλάση Του σαν είναι φρικαλέα,
Εκείνος, που έχει πάντοτε την πρόθεση καλή,
ευδόκησε στα μάτια μας να κατεβάσει αυλαία
-- ω, κωμωδία! -- το θάμπωμα, τ' όνειρο, την άχλη.

...Κι ήταν ωραία ως σύνολο η αγορασμένη φίλη,
στο δείλι αυτό του μακρινού πέρα χειμώνος, όταν,
γελώντας αινιγματικά, μας έδινε τα χείλη
κι έβλεπε το ενδεχόμενο, την άβυσσο που ερχόταν.

ΔΕΛΦΙΚΗ ΕΟΡΤΗ

Στους Δελφούς εμετρήθηκε το πνεύμα δύο Ελλάδων.
Ο Αισχύλος πάλι εξύπνησε την ηχώ των Φαιδριάδων.
Lorgnon, Kodak, operateurs, στου Προμηθέα τον πόνο
έδωσαν ιδιαίτερο, γραφικότατο τόνο.
Ένας λυγμός εκίνησε τ' απίθανα αυτά πληθη.
Κι όταν, χωρίς να πέση η αυλαία, η ομήγουρις διελύθη,
τίποτε δεν ετάρασσε την ιερή εκεί πέρα
σιγή. Κάποιος γυπαετός έσχισε τον αιθέρα...

[ΕΠΡΟΔΩΣΑΝ ΤΗΝ ΑΡΕΤΗ...]

Επρόδωσαν την αρετή κι ήρθαν οι έσχατοι πρώτοι.
Με χρήμα παίρνεται η καρδιά κι αποτιμάται ο φίλος.
Αν άλλοτε αντιφέγγιζε στο νου, στα μάτια, σ' ότι,
είναι η ζωή πια σκοτεινή κι ανέφικτη σα θρύλος,
είναι πικρία στο χείλος.

Νύχτα βαθιά. Με πνέυμα οργής έσπρωξα το κρεβάτι.
Ανοιξα τις αραχνιασμένες κάμαρες. Καμία
ελπίς. Απ' το παράθυρο, του τελευταίο διαβάτη
είδα τη σκιά. Κι εφώναξα στριγγά στην ησυχία:
“Δυστυχία!”

Η φρικτή λέξη με φωτιά στον ουρανόν εγράφη.
Δέντρα τη δαχτυλοδειχτούν, αστέρια την κοιτούνε,
επιγραφή την έχουνε τα σπίτια κι είναι τάφοι,
ακόμη θα την άκουσαν οι σκύλοι κι αλυχτούνε.
Οι άνθρωποι δεν ακούνε.

Η ΠΕΔΙΑΣ ΚΑΙ ΤΟ ΝΕΚΡΟΤΑΦΕΙΟΝ

(Πίναξ Ημιτελής)

Έχει πια δύσι ο ήλιος του χειμώνα,
και γρήγορα, σα θέατρο, σκοτεινιάζει,
ή σα να πέφτει πέπλο σε μια εικόνα.
Άλλο δε βρίσκει ο άνεμος, ταραζει
μόνο τ' αγκάθια στην πεδιάδα όλη,
μόνο κάποιο χαρτί σ' όλη τη φύση.
Μα το χαριτωμένο περιβόλι
αίμα και δάκρυα το' χουνε ποτίσει.
Αδιάκοπα τα δέντρα ξεκινούνε,
κι οι πέτρινοι σταυροί σκίζουν σα χέρια
τον ουρανό που σύννεφα περνούνε,
τον ουρανό που είναι χωρίς αστέρια.

(Ωραίο, φρικτό και απέριπτο τοπίον!
Ελαιογραφία μεγάλου διδασκάλου.
Αλλά του λείπει μια σειρά ερειπίων
κι η επίσημος αγχόνη του Παγκάλου.)

ΜΙΚΡΗ ΑΣΥΜΦΩΝΙΑ ΣΕ Α ΜΕΙΖΟΝ

Α! κύριε, κύριε Μαλακάση,
ποιος θα βρεθεί να μας δικάσει,
μικρόν εμέ κι εσάς μεγάλο
ίδια τον ένα και τον άλλο;
Τους τρόπους, το παράστημά σας,
το θελκτικό μειδίαμά σας,
το monocle που σας βοηθάει
να βλέπετε μόνο στο πλάι
και μόνο αυτούς να χαιρετάτε
όσοι μοιάζουν αριστοκράται,
την περιποιημένη φάτσα,
την υπεροπτική γκριμάτσα
από τη μια μεριά να βάλει
της ζυγαριάς, κι από την άλλη
πλάστιγγα να βροντήσω κάτου,
μισητό σκήνωμα, θανάτου
άθυρμα, συντριμμένο βάζον,
εγώ, κύμβαλον αλαλάζον.
Α! κύριε, κύριε Μαλακάση,
ποιος τελευταίος θα γελάσει;

ΣΤΑΔΙΟΔΡΟΜΙΑ

Τη σάρκα, το αίμα θα βάλω
σε σχήμα βιβλίου μεγάλο.

“Οι στίχοι παρέχουν ελπίδες”
θα γράψουν οι εφημερίδες.

“Κλεαρέτη Δίπλα - Μαλάμου”
και δίπλα σ' αυτό τ' όνομά μου.

Την ψυχή και το σώμα πάλι
στη δουλειά θα δίνω, στην πάλη.

Αλλά, με τη δύση του ηλίου,
θα πηγαίνω στου Βασιλείου.

Εκεί θα βρίσκω όλους τους άλλους
λογίους και τους διδασκάλους.

Τα λόγια μου θα' χουν ουσία,
η σιωπή μου μια σημασία.

Θηρεύοντας πράγματα αιώνια,
θ' αφήσω να φύγουν τα χρόνια.

Θα φύγουν, και θα 'ναι η καρδιά μου
σα ρόδο που επάτησα χάμου.

ΕΜΒΑΤΗΡΙΟ ΠΕΝΘΙΜΟ ΚΑΙ ΚΑΤΑΚΟΡΥΦΟ

Στο ταβάνι βλέπω τους γύψους.
Μαϊάνδροι στο χορό τους με τραβάνε.
Η ευτυχία μου, σκέπτομαι, θα 'ναι
ζήτημα ύψους.

Σύμβολα ζωής υπερτέρας,
ρόδα αναλλοίωτα, μετουσιωμένα,
λευκές άκανθες ολόγυρα σ' ένα
Αμάλθειο κέρας.

(Ταπεινή τέχνη χωρίς ύφος,
πόσο αργά δέχομαι το δίδαγμα σου!)
Ονειρο ανάγλυφο, θα 'ρθω κοντά σου
κατακορύφως.

Οι ορίχοντες θα μ' έχουν πνίξει.
Σ' όλα τα κλίματα, σ' όλα τα πλάτη,
αγώνες για το ψωμί και το αλάτι,
έρωτες, πλήξη.

Α! πρέπει τώρα να φορέσω
τ' ωραίο εκείνο γύψινο στεφάνι.
Ετσι, με πλαίσιο γύρω το ταβάνι,
πολύ θ' αρέσω.

ΙΔΑΝΙΚΟΙ ΑΥΤΟΧΕΙΡΕΣ

Γυρίζουν το κλειδί στην πόρτα, παίρνουν
τα παλιά, φυλαγμένα γράμματά τους,
διαβάζουν ήσυχα, κι έπειτα σέρνουν
για τελευταία φορά τα βήματά τους.

Ηταν η ζωή τους, λένε, τραγωδία.
Θεέ μου, το φρικτό γέλιο των ανθρώπων,
τα δάκρυα, ο ιδρώς, η νοσταλγία
των ουρανών, η ερημιά των τόπων.

Στέκονται στο παράθυρο, κοιτάνε
τα δέντρα, τα παιδιά, πέρα τη φύση,
τους μαρμαράδες που σφυροκοπάνε,
τον ήλιο που για πάντα θέλει δύσει.

Όλα τελείωσαν. Το σημείωμα να το,
σύντομο, απλό, βαθύ, καθώς ταιριάζει,
αδιαφορία, συγχώρηση γεμάτο
για κείνον που θα κλαίει και θα διαβάζει.

Βλέπουν τον καθρέφτη, βλέπουν την ώρα,
ρωτούν αν είναι τρέλα τάχα ή λάθος,
"όλα τελείωσαν" ψιθυρίζουν "τώρα",
πως θ' αναβάλουν βέβαιοι κατά βάθος..

ΔΙΚΑΙΩΣΙΣ

Τότε λοιπόν αδέσποτο θ' αφήσω
να βουίζει το Τραγούδι απάνωθέ μου.
Τα χάχανα του κόσμου, και του ανέμου
το σφύριγμα, θα του κρατούν τον ίσο.

Θα ξαπλωθώ, τα μάτια μου θα κλείσω,
και ο ίδιος θα γελώ καθώς ποτέ μου.
"Καληνύχτα, το φως χαιρέτισέ μου"
θα πω στον τελευταίο που θ' αντικρύσω.

Όταν αργά θα παίρνουμε το δρόμο,
η παρουσία μου κάπως θα βαραίνει
-- πρώτη φορά -- σε τέσσερων τον ώμο.

Υστερα, και του βίου μου την προσπάθεια
αμείβοντας, το φτυάρι θα με ραίνει
ωραία ωραία με χώμα και με αγκάθια.

ΚΥΡΙΑΚΗ

Ο ήλιος ψηλότερα θ' ανέβει
σήμερα που 'ναι Κυριακή.
Φυσάει το αγέρι και σαλεύει
μια θημωνιά στο λόφο εκεί.

Τα γιορτινά θα βάλουν, κι όλοι
θα 'χουν ανάλαφρη καρδιά:
κοίτα στο δρόμο τα παιδιά,
κοίταξε τ' άνθη στο περβόλι.

Τώρα καμπάνες που χτυπάνε
είναι ο θεός αληθινός.
Πέρα τα σύννεφα σκορπάνε
και μεγαλώνει ο ουρανός.

Ασε τον κόσμο στη χαρά του
κι έλα, ψυχή μου, να σου πω,
σαν τραγουδάκι χαρωπό,
ένα τραγούδι του θανάτου..

ΑΙΣΙΟΔΟΞΙΑ

Ας υποθέσουμε πως δεν έχουμε φτάσει
στο μαύρο αδιέξοδο, στην άβυσσο του νου.
Ας υποθέσουμε πως ήρθανε τα δάση
μ' αυτοκρατορικήν εξάρτηση πρωινού
θριάμβου, με πουλιά, με το φως τ' ουρανού,
και με τον ήλιο όπου θα τα διαπεράση.

Ας υποθέσουμε πως είμαστε κει πέρα,
σε χώρες άγνωστες, της δύσης, του βορρά,
ενώ πετούμε το παλτό μας στον αέρα,
οι ξένοι βλέπουνε περίεργα, σοβαρά.
Για να μας δεχθή κάποια λαίδη τρυφερά,
έδιωξε τους υπηρέτες της ολημέρα.

Ας υποθέσουμε πως του καπέλλου ο γύρος
άξαφνα εφάρδυνε, μα εστένεψαν, κολλούν,
τα παντελόνια μας και, με του πτερνιστήρος
το πρόσταγμα, χιλιάδες άλογα κινούν.
Πηγαίνουμε -- σημαίες στον άνεμο χτυπούν --
ήρωες σταυροφόροι, σωτήρες του Σωτήρος.

Ας υποθέσουμε πως δεν έχουμε φτάσει
από εκατό δρόμους, στα όρια της σιγής,
κι ας τραγουδήσουμε, -- το τραγούδι να μοιάση
νικητήριο σάλπισμα, ξέσπασμα κραυγής --
τους πυρρούς δαίμονες, στα έγκατα της γης,
και, ψηλά, τους ανθρώπους να διασκεδάση.

ΠΡΕΒΕΖΑ

Θάνατος είναι οι κάργες που χτυπιούνται
στους μαύρους τοίχους και τα κεραμύδια,
θάνατος οι γυναίκες, που αγαπιούνται
καθώς να καθαρίζουνε κρεμμύδια.

Θάνατος οι λεροί, ασήμαντοι δρόμοι
με τα λαμπρά, μεγάλα ονόματά τους,
ο ελαιώνας, γύρω η θάλασσα, κι ακόμη
ο ήλιος, θάνατος μες στους θανάτους.

Θάνατος ο αστυνόμος που διπλώνει
για να ζυγίση μια "ελλειπή" μερίδα,
θάνατος τα ζουμπούλια στο μπαλκόνι,
κι ο δάσκαλος με την εφημερίδα.

Βάσις, Φρουρά, Εξηκονταρχία Πρεβέζης.
Την Κυριακή θ' ακούσουμε την μπάντα.
Επήρα ένα βιβλιάριο Τραπέζης
πρώτη κατάθεσις δραχμαί τριάντα.

Περπατώντας αργά στην προκυμαία,
"Υπάρχω;" λες, κ' ύστερα "δεν υπάρχουν!"
Φτάνει το πλοίο. Υψωμένη σημαία.
Ισως έρχεται ο Κύριος Νομάρχης.

Αν τουλάχιστον, μέσα στους ανθρώπους
αυτούς, ένας επέθαινε από αηδία...
Σιωπηλοί, θλιμμένοι, με σεμνούς τρόπους,
θα διασκεδάζαμε όλοι στην κηδεία.

[ΟΤΑΝ ΚΑΤΕΒΟΥΜΕ ΤΗ ΣΚΑΛΑ...]

Όταν κατέβουμε τη σκάλα τι θα πούμε
στους ίσκιους που θα μας υποδεχτούνε,
αυστηροί, γνώριμοι, αόριστοι φίλοι,
μ' ένα χαμόγελο στ' ανύπαρκτα τους χείλη;

Τουλάχιστον δωπέρα είμαστε μόνοι.
Περνάει η μέρα μας, η άλλη ξημερώνει,
και μες στα μάτια μας διατηρούμε ακόμα
κάτι που δίνει στα πράγμα χρώμα.

Αλλά εκεί κάτω τι να πούμε, πού να πάμε;
Αναγκαστικά ένας τον άλλον θα κοιτάμε,
με κομμένα τα χέρια στους αγκώνες,
ασάλευτοι σαν πρόσωπα σε εικόνες.

Αν έρθη κανείς την πλάκα μας να χτυπήσει,
θα φαντάζεται πως έχουμε ζήσει.
Αν πάρη ένα τριαντάφυλλο ή αφήσει χάμου,
το τριαντάφυλλο θα 'ναι της άμμου.

Κι αν ποτέ στα νύχια μας ανασηκωθούμε,
τις βίλλες του Posillipo θα ιδούμε,
Κύριε, Κύριε, και το τερραίν του Παραδείσου
όπου θα παίζουν cricket οι οπαδοί σου.—

ΠΕΖΑ

ΤΟ ΚΑΥΚΑΛΟ

Δημοσιεύτηκε στο "Ο Λόγος" (Κωνσταντινουπόλεως) το Νοέμβριο του 1920. Γράφτηκε πιθανότατα τον Ιούνιο του 1920 όταν ο ποιητής νοσηλευόταν στο ΣΤ' Στρατιωτικό Νοσοκομείο Αθηνών.

Οι άνθρωποι νομίζουνε πως τα ξέρουν όλα. Ετσι κανένας δε θα' θελε να υποθέσει πως ένα καύκαλο μέσα στην οστεοθήκη του είναι κάτι παραπάνω από ό,τι πιστεύεται κοινά. Γι' αυτό δεν έτρεμε καθόλου το χέρι τού παράξενου ποιητή όταν ήρθε μια μέρα να τaráξει τον ύπνο των αιώνων που κοιμόμουν μέσα στο μαύρο μου κασονάκι, όξω από την εκκλησία του νεκροταφείου.

Τις δύο μικρές σπηλιές στη βάση του μετώπου μου - στη ζωή τ' όνομα τους ήταν γλυκό σαν το φως - τις γιόμιζε η νύχτα του ασυνείδητου. Κάποια αράχνη εσάλευε απάνω στο μηλίγγι μου κ' είχε γίνει το όνειρό μου. Ξυπνώντας έξαφνα, ένοιωσα να με σηκώνουν. Σιγουρα θα ήρθε η ώρα του χωνευτηρίου, εσκέφτηκα. Με το δίκιο τους θα κουράστηκαν οι δικοί μου να πληρώνουν τόσα χρόνια τώρα το μισό νοίκι που εξασφάλιζε τη θέση μου στην αυλή της εκκλησίας. Αλλά δεν ήταν αυτό. Μ' ετύλιξαν σε μιαν εφημερίδα, κ' ύστερα από λίγην ώρα εβρέθηκα στο τραπέζι της μελέτης του ποιητή μου, απάνω σ' ένα βιβλίο που έτυχε να' ναι κάτι εύθυμα τραγούδια αγάπης.

Στην αρχή μ' άφησαν ήσυχο να κοιτάζω ό,τι μπορούσε να χωρέσει στο στενό του κύκλο το βλέμμα μου, που δεν ήταν βέβαια βολετό να το διευθύνω όπου ήθελα. Αντίκρυ μου άσπριζε το κρεβάτι. Οι θύμησές μου ολοένα εζωήρευαν με το να το βλέπω. Τώρα θυμόμουν καθαρά ένα κρεβάτι. Δεν ήταν το κρεβάτι της τελευταίας μου αρρώστειας. Γιατί το ξεκουραστικό κρεβάτι του θανάτου δεν το θυμάται ένα καύκαλο σαν εμένα παρά μόνο για να νοσταλγήσει τη ζωή. Θυμόμουν, όμως, καθαρά ένα κρεβάτι. Ύστερα επέρασε θαμπό από τη μνήμη μου κάτι άλλο... Δεν μπόρεσα να ξεχωρίσω τι. Πάει τόσοσ καιρός από τότε...

Εκοίταζα το ημερολόγιο στον τοίχο για να ιδώ πόσα χρόνια εβάστηξε ο ύπνος μου, όταν ένωσα από το θόρυβο πως κάποιος

εμπήκε στην κάμαρα. Ήταν ένας φίλος του απαγωγέα μου. Ήρθε και στάθηκε μπροστά μου. Ο ποιητής μ' έδειξε λέγοντας: "Να σου συστήσω τον κύριο...", κ' είπε τ' όνομά μου, που το 'χε διαβάσει στην οστεοθήκη. Ο άλλος υποκλίθηκε χωρικά, έβγαλε το καπέλο του και μου το φόρεσε. Άναψε κ' ένα τσιγάρο και το σφήνωσε στα δόντια μου. Ύστερα αρχίσανε να γελάνε. Εγώ τους κοιτάζα σοβαρά, όπως ταιριάζει, σ' όσους έζησαν τη ζωή, να κοιτούνε αυτούς που θα τη ζήσουν. Δε με πείραζε καθόλου ένα τέτοιο φέρσιμο, μόνε συλλογιζόμουνα τι απλοϊκοί που 'ναι οι άνθρωποι να νομίζουνε πως τα ξέρουν όλα και να μη θέλουνε ποτέ να παραδεχτούνε πως ένα καύκαλο μπορεί να 'ναι κάτι παραπάνω από ό,τι πιστεύεται κοινά.

Δυο ολόκληρες ώρες αναγκάστηκα να τους ακούω. Τα λόγια τους θα μου 'φέρναν πικρό το χαμόγελο στα χείλη. Μιλούσανε για τις γυναίκες τους, για τα βιβλία τους, για κάθε τι, σα να μην ήταν το κρανίο ενός ανθρώπου όμοιου μ' αυτούς η μπάλα εκείνη της φρίκης που τη ήξεραν τόσο κόντά τους.

Εφύγανε

Αργά, μετά τα μεσάνυχτα, εγύρισε μονάχος ο ποιητής. Δεν ξέρω γιατί ένιωσα κάτι σαν ένα αίσθημα υπεροχής να με κυριεύει. Καθώς άναβε η λάμπα, το χέρι του δεν ήταν όμοια σταθερό όπως όταν άνοιγε το μαύρο μου κουτί, στο νεκροταφείο. Το φως, πέφτοντας λοξά απάνω μου, μού 'δωσε μιαν όψη παράξενα ζωντανή. Το κατάλαβα από την έκφραση του φίλου μου αυτό. Με πήρε στα χέρι του. Άνοιξε το παράθυρο. Θα με πετούσε στο δρόμο, αν δεν εκάρφωνα πιο μαύρο και πιο βαθύ το βλέμμα μου στο μεταξύ των ματιών του. Μ' άφησε στο πεζούλι του παραθύρου κ' έκλεισε. Όλη τη νύχτα τον άκουγα να στριφογυρίζει στο κρεβάτι. Αν κοιμήθηκε, θα 'κανε πολύ ταραγμένο ύπνο.

Το πρωί βρέθηκα μέσα στην οστεοθήκη μου. Χωρίς άλλο θα μ' έφερε στη θέση μου ο ίδιος εκείνος τύπος με τα παράξενα γούστα. Τώρα ακουμπώ το σαγόνι μου στοχαστικά στο κόκκαλο του χεριού και σκέφτομαι την περιπέτειά μου. Μου φαίνεται πως βλέπω ακόμα το βιβλίο με τα εύθυμα ερωτικά τραγούδια και το ημερολόγιο με την τραγικά προχωρημένη ημερομηνία. Περισσότερο όμως συλλογιέμαι το κρεβάτι. Το κρεβάτι μ' έκαμε να μισοθυμηθώ μια μικρή ιστορία που ενόμιζα πως είχα κατορθώσει να ξεχάσω ολότελα.

[Η ΤΕΛΕΥΤΑΙΑ]

Από αυτόγραφο του ποιητή προφανώς δοσμένο από τον ίδιο στην Μαρία Πολυδούρη -- η οποία το εμπιστεύτηκε στη Μυρτιώτισσα. Το πιθανότερο είναι να γράφτηκε στα 1922.

(Είναι εδώ; Είναι εκεί; Εφυγε; Θα' ρθει; Πού είναι; Η τελευταία;)

Α! Το δάσος πέρα. Ενα τραπεζάκι κάτω από τ' απόμερο πεύκο. Και η νύχτα που ερχόταν σιγά σιγά για να μην τη νιώσουμε. Η βοή του βραδινού ανέμου στα κλαδιά. Τα λόγια που έλειπαν. Τα χέρια ωχρά. Τα μάτια και τ' αστέρια. Μεσάνυχτα. Τίποτε απ' όλα δεν είχε ειπωθεί.

(Ψέματα; Ψέματα; Παιχνίδι φιλαρέσκειας; Περιέργεια; Εγωισμός;)

Κι άλλοτε η θάλασσα. Τα πλοία που έφευγαν στον ορίζοντα παίρνοντας τα όνειρά μας. Ο φλοίσβος μα τις υποσχέσεις του. Εκεί πάνω στο βράχο τ' άφθονα και ανεξήγητα δάκρυα. Η μοναξιά στο απέρναντο. Τα φιλιά. Η ψυχή...

(Τίποτε; Τίποτε; Παιδικότητες; Ρομαντισμός; Αυταπάτη;)

Άλλες φορές η αυγή αναπάντεχη και προδοτική. Από δρομάκια το κουραστικό γύρισμα. Οι πρώτοι θόρυβοι της ημέρας. Η γλυκιά μεταμέλεια στο ρόσωπο που φωτιζόταν ολοένα. Το χαίρε...

(Εφυγε; Δε θα' ρθει πια; Τελευταία;)

Ο ΚΗΠΟΣ ΤΗΣ ΑΧΑΡΙΣΤΙΑΣ

Δημοσιεύτηκε στο περιοδικό "Αλεξανδρινή Τέχνη", Γ' , 8-9, Αύγουστος-Σεπτέμβριος 1929. Το χειρόγραφο σώζεται σήμερα στο αρχείο του Γ.Θ. Καρυωτάκη. Είναι καθαρογραμμένο με μελάνι από τη μια όψη ενός φύλλου 31X21 εκ.

Θα καλλιεργήσω το ωραιότερο άνθος. Στις καρδιές των ανθρώπων θα φυτέψω την Αχαριστία. Ευνοϊκοί είναι οι καιροί, κατάλληλος ο τόπος. Ο άνεμος τσακίζει τα δέντρα. Στη νοσηρή ατμόσφαιρα ορθώνονται φίδια. Οι εγκέφαλοι, εργαστήρια κιβδηλοποιών. Τερατώδη νήπια τα έργα, υπάρχουν στις γυάλες. Και μέσα σε δάσος από μάσκες, ζήτησε να ζήσεις. Εγώ θα καλλιεργήσω την Αχαριστία.

Όταν έρθει η τελευταία άνοιξις, ο κήπος μου θα 'ναι γεμάτος από θεσπέσια δείγματα του είδους. Τα σεληνοφώτιστα βράδια, μονάχος θα περπατώ στους καμπυλωτούς δρόμους, μετρώντας αυτά τα λουλούδια. Πλησιάζοντας με κλειστά μάτια τη βελούδινη, σκοτεινή στεφάνη τους, θα νιώθω στο απρόσωπο τους αιχμηρούς των στημόνες και θ' αναπνέω το άρωμά τους.

Οι ώρες θα περνούν, θα γυρίζουν τ' άστρα, και οι αύρες θα πνέουν, αλλά εγώ, γέρνοντας ολοένα περσότερο, θα θυμάμαι.

Θα θυμάμαι τις σφιγμένες γροθιές, τα παραπλανητικά χαμόγελα και την προδοτική αδιαφορία.

Θα μένω ακίνητος ημέρες και χρόνια, χωρίς να σκέπτομαι, χωρίς να βλέπω, χωρίς να εκφράζω τίποτε άλλο. Θα είμαι ολόκληρος μια πικρή ανάμνησις, ένα άγαλμα που γύρω του θα μεγαλώνουν τροπικά φυτά, θα πυκνώνουν, θα μπερδεύονται μεταξύ τους, θα κερδίζουν τη γη και τον αέρα. Σιγά σιγά οι κλώνοι τους θα περισφίγγουν το λαιμό μου, θα πλέκονται στα μαλλιά μου, θα με τυλίγουν με ανθρώπινη περίσκεψη.

Κάτου από τη σταθερή τους ώθησις, θα βυθίζομαι στο χώμα.

Και ο κήπος μου θα είναι ο κήπος της Αχαριστίας.

ΟΝΕΙΡΟΠΟΛΟΣ

I

Δεν ήξερε αν ήταν μικρόβιο ή αόρατος κακοποιός, ή ακόμη τίποτε άλλο. Επίστευε όμως ότι ο Χρόνος υπήρχε στο διάστημα. Είχε αρκετές αποδείξεις.

Κάποτε, σ' ένα μακρινό ταξίδι του, το βαπόρι πέρασε από το λιμάνι μιας επαρχιακής πόλεως όπου είχε ζήσει μικρός. Εβγήκε έξω, θέλοντας να θυμηθεί την παιδική του ζωή. Ήταν Κυριακή. Στην πλατεία η μπάντα έπαιζε κάποια ιταλική όπερα. Ο κόσμος έκανε βόλτες ή καθόταν στο καφενείο. Τα παιδιά, όσα δεν έτρεχαν, παρακολουθούσαν τις κινήσεις του αρχιμουσικού. Μια μακαριότης επλανάτο πάνω σ' όλα.

Είδε το πατρικό του σπίτι. Τον κήπο. Την τσάντα, που ανέβαινε για να απλώσει τους αετούς, ή για να κηρύξει πετροπόλεμο, δένοντας βιαστικά βιαστικά χάρτινες σημαιούλες.

Τίποτε δεν άλλαξε. Οι καρέκλες του ζαχαροπλαστείου σε τρεις σειρές, όπως και τότε. Ακόμα και η πλάκα που πατούσε ήταν ίδια. Όλα ήταν τα ίδια. Μόνο που είχαν μικρύνει. Είχαν απελπιστικά μικρύνει. Είχαν χάσει το ένα τρίτο του όγκου τους. Αλλά αυτό έγινε συμμετρικά, κ' έτσι οι άνθρωποι που κάθονταν ακίνητοι και σιωπηλοί, σαν απόντες, γύρω στα μαρμάρια τραπέζια, και τα κορίτσια, πιο πέρα, με τις φωτεινές γραμμές της σιλουέτας τους, υψωμένες παράλληλα προς το νερό του αναβρυτηρίου, και οι δυο γέροι, σ' ένα μπαλκόνι, με τις θαμπές, αμφίβολες γραμμές, των χαρακτηριστικών τους, και οι μουσικοί, και ο αρχιμουσικός ακόμα, που ενόμιζε ότι κρατούσε με τη μπαγκέτα του το Χρόνο, δεν είχαν τίποτε αντιληφθεί. Ο Χρόνος όμως εδούλευε ελεύθερα ανάμεσα τους, τρώγοντας κάθε στιγμή κάτι από τη φτωχή τους ύπαρξη.

Έμεινε εκεί αρκετή ώρα, αφηρημένος, σα να περίμενε τους μικρούς του φίλους. Για να συνέλθει χρειάστηκε ένα στριγγό σφύριγμα. Το καράβι έφευγε,

II

Ύστερα θυμόταν έναν χορό μεταμφιεσμένων. Υποχρεωτικό ένδυμα ορισμένης εποχής. Κυρίες, με μεταξωτά ροζ ή ουρανια κρινολίνα, με πουδραρισμένα μαλλιά, με πράσινες και χρυσές περούκες, έπεφταν ημίγυμνες, γεμάτες εμπιστοσύνη, στα χέρια των δούκων - χρηματομεσιτών και μαρκησίων - καπνεμπόρων. Εσφίγγονταν τόσο, που τα μέτωπά τους ακουμπούσαν κάποτε στα χείλη των καβαλιέρων και η στεφάνη του κρινολίνου ανασηκωνόταν.

Παραμερίζοντας όλοι, εσχημάτιζαν ένα κύκλο στο κέντρο της αιθούσης, και τέσσερα ζεύγη, τα πιο εξαϋλωμένα, άρχισαν να χορεύουν μενουέτο. Η παραίσθησις ήταν πλήρης. Το κομμάτι θα περιείχε βέβαια δυο τριες μαγικές νότες, που επαναλαμβάνονταν σε κάθε φράση, και οι νότες αυτές δημιουργούσαν την ατμόσφαιρα της περασμένης εποχής, συνεχή, κρυστάλλινη. Τα μικρά, γρήγορα βήματα, οι κομψές υποκλίσεις, τα νοσταλγικά βλέμματα, τα γεμάτα συγκρατημένο ερωτισμό χαμόγελα, περίεργες εστάμπες που είχαν διατηρηθεί άθικτες στην προθήκη ενός μουσείου.

Έπειτα έγινε το πιο απροσδόκητο. Οι χορευτές έχασαν το λογαριασμό τους. Ενώ έπρεπε να υπολογίσουν ακριβώς πόσα χρόνια είχαν υποχωρήσει προς το παρελθόν, για να μπορέσουν να ξαναγυρίσουν και να βρουν την προσωπικότητά τους, έβλεπε κανείς πως είχαν γελαστεί. Ανεπανόρθωτα γελαστεί. Εκατό ολόκληρα χρόνια επροχώρησαν, χωρίς βέβαια να το υποπτευθούνε. Παρακολουθούσε τώρα τις κινήσεις τους. Οι τέσσερις γυναίκες σκελετοί, θανάσιμα κομψοί, επήγαιναν προς τους αντρικούς, κ' έπειτα επέστρεφαν με μελαγχολική χάρη, σαν ν' αναγνώριζαν το λάθος τους. Οι καβαλιέροι σταματούσαν, και το κρανίο τους εβάραινε τη γη, ενώ ψηλά, με ηλεκτρικά γράμματα που άναβαν κι έσβηναν, ήταν γραμμένο: ΑΠΟΚΡΕΩ 2027.

III

Άλλοτε συνέβαινε κάτι περίεργο. Ακούγοντας μια φράση ή παρακολουθώντας ένα ασήμαντο γεγονός, είχε την εντύπωση ότι το πράγμα αυτό έγινε ή ελέχθηκε προηγουμένως, άγνωστο σε ποιο μέρος και πότε ακριβώς, και ότι τώρα επαναλαμβάνεται κατά τον ίδιο τρόπο. Του φαινόταν πολύ παράξενο. Μπορεί την πρώτη φορά να ήταν όνειρο. Ολοφάνερο όμως ότι τώρα ή τότε κάποιος ήθελε να παίξει μαζί του.

Συνήθως αυτό γινόταν με την ομιλία πάνω στα κοινότερα θέματα. Ζητούσε λ.χ. να πληροφορηθεί για ένα δρόμο που δεν ήξερε. Ο άνθρωπος τον οποίον είχε ρωτήσει τον κοίταζε για μια στιγμή χωρίς ν' απαντήσει, κ' έπειτα έβγαζε το καπέλο του κ' εσκούπιζε το μέτωπό του. Τον ρωτούσε πάλι, αλλά συγχρόνως σαν αστραπή περνούσε από το νου του η σκέψις ότι αυτή η μικρή ιστορία είχε ξαναγίνει. Η πληροφορία που ζήτησε, η σιωπή του άλλου, η δεύτερη ερώτησή του, όλα, όλα απaráλλαχτα. Έπειτα, συνεχίζοντας τη σκέψη του, έλεγε μέσα του: "Να ιδείς που τώρα θ' ακούσω: "Δεν ξέρω, αλλά νομίζω μετά τις γραμμές του τραμ που θα συναντήσετε"". "Δεν ξέρω, αλλά μετά τις γραμμές που θα συναντήσετε", απαντούσε ο άγνωστος σαν ηχώ της σκέψεώς του, κ' έφευγε βιαστικά, σκυμμένος, πνίγοντας ένα γέλιο.

IV

Εμελέτησε. Επούλησε κάποιο σπίτι που είχε, και αγόρασε χημικά όργανα. Κλεισμένος ολημέρα σ' ένα υπόγειο, έκανε σειρές πειραμάτων, αρχίζοντας από τα πιο απλά και τολμώντας τα αδύνατα. Ανέλυε τις ουσίες, ήλεγχε τους τύπους που παραδέχτηκε η επιστήμη. Προσπαθούσε να βρει ένα λάθος στα δεδομένα της, κι από το λάθος αυτό να βγάλει το νέο στοιχείο. Μέσα στο υδρογόνο ή το οξυγόνο, μπορούσε να υπάρχει, σε μικρή βέβαια αναλογία, ο Χρόνος. Δεν αποθαρρυνόταν. Γεμάτος χαρά επανελάμβανε το πείραμα που απέτυχε.

Παρακολουθούσε τη ζωή από την εφημερίδα. Χαμογελούσε πονηρά στη σκέψη ότι κανένας δεν τον παρακολουθεί τον ίδιο. Όλοι, σκυμμένοι στις δουλίτσες τους, συλλογιζόταν μόνο πώς να τα βολέψουν. Όταν όμως θα τελειοποιούσε την εφεύρεσή του και θα περιόριζε το Χρόνο μέσα σ' ένα γυαλί του εργαστηρίου του, να ιδούμε τους μεγαλόσχημους κυρίους που γέμισαν τον κόσμο με σαπουνόφουσκες. Να ιδούμε τι θα γίνουν οι τόκοι και τα επιτόκια τού απέναντι τοκογλύφου. Να ιδούμε με ποια ημερομηνία θα βγάζουν τις εφημερίδες τους.

Τώρα η ιστορία αυτή έχει τελειώσει. Στο απομονωτήριο του ασύλου που βρίσκεται, η νύχτα και η μέρα τού είναι το ίδιο αδιάφορες. Αν μπαίνει από το φεγγίτη λίγο φως, το κοιτάζει για μια στιγμή κ' έπειτα το επιστρέφει με όλη του την καρδιά. Βλέπει το φωτεινό εκείνο τετραγωνάκι, δειγματολόγιο σε σχήμα βιβλίου, ν' αλλάζει χρώματα, σα να το φυλλομετρά το αόρατο χέρι του Θεού. Ροζ, μπλε, πράσινο, μωβ... Αυτός όμως προτιμά το βελούδινο μαύρο που προεκτείνεται στο δωμάτιο όταν νυχτώσει.

Έτσι περνούν οι ώρες, έτσι περνούν οι μέρες κάθε ευτυχισμένου ονειροπόλου. Μένει ολομόναχος, ακίνητος μέσα στους τέσσερις τοίχους, σαν παλιά λιθογραφία στην κορνίζα της. Έχει το συναίσθημα ότι επραγματοποίησε το μεγάλο σκοπό της ζωής του. Τίποτε δεν αλλάζει από όσα τον περιστοιχίζουν. Και ο Χρόνος δεν υπάρχει.

ΤΡΕΙΣ ΜΕΓΑΛΕΣ ΧΑΡΕΣ

Όμορφος κόσμος, ηθικός, αγγελικά πλασμένος!

Δ. Σολωμός

Νέα Εστία, Γ', 62, 15 Ιουλίου 1929, 553-555 (μαζί με το "Φυγή").

Ι. ΚΑΛΟΣ ΥΠΑΛΛΗΛΟΣ

Είναι ένας αγαθός γεροντάκος. Έπειτα από τριάντα χρόνων υπηρεσία, έχει να διατρέξει όλους τους βαθμούς. Γραφεύς στο πρωτόκολλο.

Πάντα έκανε τη δουλειά του ευσυνείδητα, σχεδόν με κέφι. Σκυμμένος από το πρωί ως το βράδυ στο παρθενικό βιβλίο του, περνούσε τους αριθμούς και αντέγραφε τις περιλήψεις. Κάποτε, μετά την καταχώριση ενός εισερχομένου ή ενός εξερχομένου, ετράβαγε μια γραμμή που έβγαινε από την τελευταία στήλη και προχωρούσε προς το περιθώριο, έτσι σαν απόπειρα φυγής. Αυτή η ουρά δεν είχε θέση εκειμέσα, όμως την τραβούσε βιαστικά, με πείσμα, θέλοντας να εκφράσει τον εαυτό του. Αν έσκυβε κανείς πάνω στην απλή και ίσια γραμμούλα, θα διάβαζε την ιστορία του καλού υπαλλήλου.

Νέος ακόμη, μπαίνοντας στην υπηρεσία, εχαιρέτησε με συγκαταβατικό χαμόγελο του συναδέλφους του. Έτυχε να καθίσει σ' αυτήν την καρέκλα. Κ' έμεινε εκεί. Ήρθαν άλλοι αργότερα, έφυγαν, επέθαναν. Αυτός έμεινε εκεί. Οι προϊστάμενοί του τον θεωρούσαν απαραίτητο. Είχε αποκτήσει μια φοβερή, μοιραία ειδικότητα.

Ελάχιστα πρακτικός άνθρωπος. Τίμιος, ιδεολόγος. Μ' όλη τη φτωχική του εμφάνιση, είχε αξιώσεις ευπατρίδου. Ένα πρωί, επειδή ο Διευθυντής του τού μίλησε κάπως φιλικότερα, επήρε το θάρρος, του απάντησε στον ενικό, εγέλασε μάλιστα ανοιχτόκαρδα και τον χτύπησε στον ώμο. Ο κύριος Διευθυντής τότε, μ' ένα παγωμένο βλέμμα, τον εκάρφωσε πάλι στη θέση του. Κ' έμεινε εκεί.

Τώρα, βγαίνοντας κάθε βράδυ από το γραφείο, παίρνοντας τον παραλιακό δρόμο, βιαστικός βιαστικός, γυρίζοντας δαιμονισμένα το μαστούνι του με την ωραία, νικέλινη λαβή. Γράφει κύκλους μέσα στο άπειρο. Και μέσα στους κύκλους τα σημεία του απείρου. Όταν περάσει τα τελευταία σπίτια, θ' αφήσει πάντα να ξεφύγει ψηλά με ορμή το μαστούνι του, έτσι σαν απόπειρα λυτρωμού.

Μετά τον περίπατο τρυπώνει σε μια ταβέρνα. Κάθεται μόνος, αντίκρυ στα μεγάλα, γφρεσκοβαμμένα βαρέλια. Όλα έχουν γραμμένο πάνω απ' την κάνουλα, με παχιά, μαύρα γράμματα, τ' όνομά τους: Πηνειός, Γάγγης, Μισσισιπιπής, Τάρταρος. Κοιτάζει εκστατικός μπροστά του. Το τέταρτο ποτηράκι γίνεται ποταμόπλοιο, με το οποίο ταξιδεύει σε θαυμάσιους, άγνωστους κόσμους. Από τα πυκνά δέντρα, πίθηκοι σκύβουν και τον χαιρετάνε. Είναι ευτυχής.

II. ΕΝΑΣ ΠΡΑΚΤΙΚΟΣ ΘΑΝΑΤΟΣ

Δεν ξέρω τι φορούσε στο κεφάλι. Τα ρούχα της δεν είχαν ούτε σχήμα ούτε χρώμα. Εμπήκε στο γραφείο κρατώντας στην αγκαλιά δυο παιδιά και σέρνοντας τέσσερα. Καθένα έκλαιγε ή εφώναζε με ιδιαίτερο τρόπο. Άλλο τραβούσε το φουστάνι της, άλλο τα μαλλιά της. Ένα αγόρι ως τριών χρόνων έτρεμε με κάτι παράξενα αναφιλητά, χωρίς να κλαίει. Όλα μαζί -- φριχτή συμφωνία -- κοιτάζαν τη μητέρα τους όπως οι μουσικοί το μαέστρο. Αυτή όμως είχε ξεχάσει την παρτιτούρα της σ' ένα κομψό γραφειάκι από acajou.

Στάθηκε μπροστά μας με ορθάνοιχτα μάτια. Κάτι σαν ψεύτικο γέλιο, μια γκριμάτσα οίκτου προς τον εαυτό της, εξηγούσε τα λόγια της. Ήταν Αρμένισσα. Ο άντρας της επέθανε σ' ένα χωριό, κ' ήρθε από κει ζητώντας ψωμί για τα παιδιά της. Τώρα παρακαλούσε να στεγασθεί. Κάποιος που ήξερε τη γλώσσα της τής είπε ότι δεν υπήρχε πουθενά θέσις. Και καθώς δεν ήθελε να καταλάβει, την έβγαλαν έξω στο διάδρομο. Έμεινε ξαπλωμένη με τα παιδιά της ως το μεσημέρι. Την άλλη μέρα, η ίδια ιστορία. Ήρθε πολλές φορές ακόμη.

Επιτέλους την έριξαν σε μια αποθήκη. Τριάντα οικογένειες προσφύγων που έμεναν εκεί μέσα είχαν χωρίσει τα νοικοκυριά τους πρόχειρα, με φανταστικούς τοίχους. Μπόγοι, κασέλες, κουβέρτες απλωμένες, ξύλα βαλμένα στη γραμμή, εσχημάτιζαν τετράγωνα, τα μαχητικά τετράγωνα της τελευταίας αμύνης. Σ' αυτές τις φωλιές ακινητούσαν ή εσάλευαν πένθιμα σκιές ανθρώπων. Τρεις τρεις, πέντε πέντε, σκορπισμένοι ανάμεσα σε ρυπαρά ρούχα και υπολείμματα επίπλων, ήταν σα να ψιθύριζαν παραμύθια ή να προσπαθούσαν σιγά ν' αποτινάξουν το σκοτάδι.

Τώρα η αποθήκη φωτίζεται από ένα κερί. Κάποιο δέμα τυλιγμένο με καθαρό άσπρο πανί έχει τοποθετηθεί προσκετικά, κάθετα προς τον τοίχο, χάμου. Είναι το μικρότερο από τα έξι παιδιά της Αρμένισσας, που πέθανε λίγες ώρες μετά την εγκατάστασή τους. Τ' αδέρφια του παίζουν έξω στον ήλιο. Η μητέρα, ξαλαφρωμένη, παραστέκει για τελευταία φορά το μωρό της. Οι άλλες γυναίκες τη μακαρίζουν, γιατί θα μπορέσει από αύριο να πιάσει δουλειά. Είναι σχεδόν ευτυχής. Και ο νεκρός ακόμη περιμένει με τόση αζιπρέπεια...

III. ΔΕΣΠΟΙΝΙΣ BOVARY

Στη μέση της γιορτής προχωρούσε αργά. Καθώς όλοι βιάζονταν γύρω της, ήταν σαν ένα μαύρο στίγμα σε πανί κινηματογράφου. Συντροφιάς από νέους περνούσαν. Άλλοι την έβλεπαν κ' εξακολουθούσαν το δρόμο τους, άλλοι της εσφύριζαν ένα κομπλιμέντο, άλλοι της έλεγαν διστακτικά μια φράση περιμένοντας απάντηση. Όπου ο συνωστισμός ήταν μεγαλύτερος, η τόλμη ελευθερώνονταν και δεν αρκούσαν τα λόγια. Κάποιος εστάθηκε γελώντας μπροστά της, πρόσωπο με πρόσωπο, ώρα πολλή. Ναύτες επέρασαν δίπλα, κι όλοι επρόσεξαν να την σπρώξουν. Κάτι σκοτεινοί τύποι την ακολουθούσαν βήμα προς βήμα.

Ένωθε τον εαυτό της κέντρο όλου αυτού του πλανόδιου ερωτισμού. Χωρίς να το καταλάβει επηρεαζόταν από την άγρια θέληση τόσων ανδρών. Εκνευρισμένη ακόμη από τον θόρυβο, τη ζέστη και την προσπάθεια να προχωρεί, στάθηκε σ' ένα κύκλο ανθρώπων. Σε λίγο κάποιος ήρθε σιμά της. Δεν τον έβλεπε, αισθανόταν όμως να σφίγγεται ολοένα πάνω της. Έπεφτε απότομα, ύστερα έμενε ακίνητος, ύστερα πάλι πλησίαζε, ακριβώς όπως ο λεπτοδείχτης, στα μεγάλα ρολόγια του δρόμου, προχωρεί με αραιά πηδήματα προς τον ωροδείκτη. Το σώμα της τώρα, που το προστάτευε μόλις ένα λεπτό φόρεμα, ήταν ολόκληρο πάνω στο δικό του. Μουδιασμένη, εκμηδενισμένη, έκλεισε τα μάτια, κ' έγειρε ελαφρά. Αυτός τότε, αρπάζοντας με βία το χέρι της, της μίλησε. Εγύρισε και τον είδε. Αλήτης. Κόκκινο, ζαρωμένο πρόσωπο, μάτια αναμμένα, γένια πυρρά. Τα ρούχα του, ξεβαμμένα, είχαν ένα κοκκινωπό χρώμα. Έσκυψε το κεφάλι της κοκκινίζοντας. Ήταν λοιπόν ο Έρωσ;

Εσυνέχισε το δρόμο της χωρίς ν' απαντήσει. Την έσπρωχνε μέσα στο πλήθος. όταν απομακρύνθηκαν στάθηκε και το είπε να την οδηγήσει όπου ήθελε. Αυτή θα τον ακολουθούσε σε μικρή απόσταση. Εκοίταξε δύσπιστος, αλλά επροχώρησε. Έφτασαν σε δρόμους ερημικούς. Εβγήκαν έξω από την πόλη. Τώρα περπατούσαν δίπλα σ' ένα φράχτη. Ήταν πανσέληνος. Η ευωδιά των κήπων εγέμιζε τα στήθη της. Μέσα στη σιωπή ακούονταν οι γρύλοι και τα γρήγορα βήματα των δύο ανθρώπων. Εγύριζε και την έβλεπε συχνά. Το πρόσωπό του φωτιζόταν από το φεγγάρι, παίρνοντας μια ξένη έκφραση. Και η σιλουέτα του, με τα παλιά,

σχισμένα ρούχα, καθώς επήγαινε κουτσαίνοντας λίγο, είχε κάποιον αλλιώτικο, βιβλικό χαρακτήρα. Έφταναν σ' ένα δάσος. "Εδώ" είπε ο άντρας βραχνά.

Από τα μάτια της επέρασαν την ίδια στιγμή εικόνες παιδικών αναμνήσεων. Οι χαλκομανίες με τα ξανθά αγγελούδια που κρατούσαν γιρλάντες από τριαντάφυλλα και χαμογελούσαν, φυλακισμένα στα φύλλα ενός βιβλίου. Οι βασίλισσες και οι ιππότες των παραμυθιών. Το μωβ φορεματάκι της πρώτης κούκλας. Ο θάνατος του αδελφού της... Ύστερα, όταν μεγάλωσε, τα χρόνια που πέρασε μονάχη με την μητέρα της. Έχανε κανείς τον αριθμό τους μέσα σ' ένα σκοτεινό δωμάτιο. Και οι ενοικιαστές. Έχανε κανείς τη σειρά τους...

Ο άλλος ήταν ευτυχής. Σαν πράγμα αφέθηκε στα χέρια του. Την έσχισε σα χαρτί και την πέταξε χάμου με θυμό ασυγκράτητο, με την πρωτόγονη ορμή της διψασμένης του νιότης. Στις ακούσιες και άτονες αρνήσεις της, στις σβησμένες λέξεις που επρόφερε όχι η ίδια αλλά το φύλο της, στην ένστικτο υποχώρηση της σάρκας της, αυτός είχε ν' αντιτάξει βλαστήμιες και βρισιές, που εσκέπαζαν, εξιλέωναν με χυδαιότητα όλες τις άσεμνες κινήσεις του. Σκληρό, παγωμένο το στόμα του, με μια αποπνικτική ανάσα, αληθινή πληγή, εσφράγιζε αιματηρά τους ώμους, τα χείλη, το αγνό μέτωπο. Είχε την εντύπωση ότι κάπου αλλού συνέβαινε αυτή η φριχτή ιστορία, κ' έκλεισε τα μάτια της.

Επέρασαν ώρες. Η αυγή έσκυβε στο ίνδαλμά της. Το πελιδνό σώμα της γυναίκας έλαμπε σαν άστρο διαρκώς περισσότερο. Μέσα στα δάκρυά της κοιτάξε γύρω έκπληκτη. Εζήτησε να ντυθεί. Δεν ήθελε να την αφήσει. Της μιλούσε τώρα με τρυφερότητα. Ύστερα άρχισε να τραγουδάει. Της είπε κάτι σαν αστείο. Τέλος σηκώθηκε και, χωρίς λόγο, επήδηξε τρεις φορές όσο μπορούσε πιο ψηλά, ξεφωνίζοντας ασυνάρτητες λέξεις. Σε λίγη ώρα την αγκάλιασε πάλι. Ήταν ευτυχής.

ΦΥΓΗ

*Δημοσιεύτηκε στο περιοδικό "Νέα Εστία", Γ', 62, 15
Ιουλίου 1929. Το χειρόγραφο σώζεται ακόμη. Με τον ίδιο τίτλο
είχε δημοσιεύσει στη Νέα Ζωή (Αλεξάνδρειας) ανάλογο ποίημα.*

I

Αισθάνομαι την πραγματικότητα με σωματικό πόνο. Γύρω
δεν υπάρχει ατμόσφαιρα, αλλά τείχη που στενεύουν διαρκώς
περισσότερο, τέλματα στα οποία βυθίζομαι ολοένα. Αναρχούμαι
από τις αισθήσεις μου.

Η παραμικρότερη υπόθεση γίνεται τώρα σωστή περιπέτεια.
Για να πω μια κοινή φράση, πρέπει να τη διανοηθώ σ' όλη της
την έκταση, στην ιστορική της θέση, στις αιτίες και τα
αποτελέσματά της. Αλγεβρικές εξισώσεις τα βήματά μου.

II

Είμαι ο Φαίδων ριγμένος στη λάσπη. Θαυμαστό βιβλίο, που
οι έννοιές του δε θα το σώσουν από τον άνεμο και τη βροχή,
από τα στοιχεία και τους ανθρώπους.

III

Στο χυδαίο αυτό καρναβάλι, εφόρεσα αληθινή πορφύρα,
στέμμα από καθαρό, ατόφιο χρυσάφι, ύψωσα ένα σκήπτρο
πάνω από τα πλήθη, κ' επήγαινα ακολουθώντας την εσωτερική
μου φωνή. Έχανα τη συνείδηση του περιβάλλοντος, αλλά
επήγαινα σαν υπνοβάτης, ακολουθώντας την εσωτερική μου
φωνή. Οι παλιάτσοι έτρεχαν μπροστά μου ή εχόρευαν γύρω
δαιμονισμένα. Εφώναζαν, εχτυπούσαν. Αλλά εγώ επήγαινα
βλέποντας τα σύννεφα και ακολουθώντας την εσωτερική μου
φωνή. Δυσκολότατα επροχωρούσα. Με τους αγκώνες άνοιγα
τόπο, αφήνοντας πίσω μου ράκη. Αποσταμένος, ματωμένος,
στάθηκα κάπου. Στον ήλιο έσπαζαν οι καγχασμοί των άλλων. Κ'
ήμουν γυμνός. Γέρνοντας βαθιά, σαν τσακισμένο δέντρο,
άκουσα για τελευταία φορά την εσωτερική μου φωνή.

IV

Και τώρα έχασα την ήρεμο ενατένιση. Πού ν' αφήσω το βάρος του εαυτού μου; Δεν μπορώ να συμφιλιωθώ με του κήπους. Τα βουνά με ταπεινώνουν. Για να δώσω τροφή στους λογισμούς μου, παίρνω το μεγάλο, δημόσιο δρόμο. Δύο φορές δε θα ιδώ το ίδιο πράγμα. Οι χωρικοί που στέκονται απορημένοι, έχουν την άγνοια και την υγεία. Τα σπίτια τους είναι παλάτια παραμυθιού. Οι κασίκες τους δε μηρυκάζουν σκέψεις. Χτυπώ το πόδι και φεύγω. Περπατώ ολόκληρες μέρες. Πού πηγαίνω; Όταν γυρίσω το κεφάλι, ξέρω πως θ' αντικρίσω το φάσμα του εαυτού μου.

ΤΟ ΕΓΚΩΜΙΟ ΤΗΣ ΘΑΛΑΣΣΗΣ

I

Η θάλασσα είναι η μόνη μου αγάπη. Γιατί έχει την όψη του ιδανικού. Και τ' όνομά της είναι ένα θαυμαστικό.

Δε θυμάμαι το πρώτο αντίκρισμά της. Χωρίς άλλο θα κατέβαινα από μια κορφή, φέρνοντας αγκαλιές λουλούδια. Παιδιά ακόμα, εσκεπτόμουν το ρυθμό του φλοίσβου της. Ξαπλωμένος στην αμμουδιά, εταξίδευα με τα καράβια που περνούσαν. Ένας κόσμος γεννιόταν γύρω μου. Οι αύρες μου άγγιζαν τα μαλλιά. Άστραφτε η μέρα στο πρόσωπό μου και στα χαλίκια. Όλα μου ήταν ευπρόσδεκτα: ο ήλιος, τα λευκά σύννεφα, η μακρινή βοή της.

Αλλά η θάλασσα επειδή ήξερε, είχε αρχίσει το τραγούδι της, το τραγούδι της που δεσμεύει και παρηγορεί.

Είδα πολλά λιμάνια. Στοιβαγμένες πράσινες βάρκες επήγαιναν δώθε κείθε σαν εύθυμοι μικροί μαθητές. Κουρασμένα πλοία, με ονόματα περίεργα, εξωτικά, ύψωναν κάθε πρωί τη σκιά τους. Άνθρωποι σκεφτικοί, ώριμοι από την άλμη, ανέβαιναν σταθερά τις απότομες, κρεμαστές σκάλες. Άγρια περιστέρια ζυγίζονταν στις κεραίες.

Ύστερα ενύχτωσε. Μια κόκκινη γραμμή στον ορίζοντα, μόλις έβρισκε απάντηση στις ράχες των μεγάλων, αργών κυμάτων. Εσάλευαν σαν από κάποια μυστική, εσωτερική αιτία, και άπλωναν πλησιάζοντας, για να σπάσουν απαλά, βουβά. Όλα τ' άλλα -- ο ουρανός, τα βουνά αντίκρυ, το ανοιχτό πέλαγος -- ένα τεράστιο μαύρο παραπέτασμα.

II

Έζησε κανείς θλιβερά πράγματα. (Σπίτια μαύρα, κλειστά. Αναιμικά, εξόριστα δέντρα του δρόμου. Η “μαντάμα” μετράει απογοητευμένη τις μάρκες της. Στην πλατεία οι λούστροι, κουρασμένοι να κάθονται, σηκώνονται και παίζουν μεταξύ τους. Ο νέος νομάρχης, με μονόκλ, επροσφώνησε τους υπαλλήλους. Δίπλα εξύπνησαν για να πάρουν το τρένο. Ποτά ανδρών 10 δρ., ποτά γυναικών 32,50 δρ.) Στον άνεμο ανοίγει ένα παράθυρο, κ' έρχεται μπροστά μας. Όλα ξεχνιούνται. Είναι εκεί, άσπιλη, απέραντη, αιώνια. Με το πλατύ της γέλιο σκεπάζει την ασχήμια της. Με τη βαθύτητά της μυκτηρίζει. Η ψυχή του εμπόρου πεθαμένη και περπατεί. Η ψυχή της κοσμικής κυρίας φορεί τα πατίνια της. η ψυχή του ανθρώπου λούζεται στην αγνότητα της θαλάσσης. Βρίσκει η νοσταλγία μας διέξοδο και ο πόνος μας την έκφρασή του.

ΚΑΘΑΡΣΙΣ

Δημοσιεύτηκε μετά το θάνατο του ποιητή στα Ευρισκόμενα.

Βέβαια. Έπρεπε να σκύψω μπροστά στον ενα και, χαϊδεύοντας ηδονικά το μαύρο σεβιότ - παφ, παφ, παφ, παφ -, "έχετε λίγη σκόνη" να είπω "κύριε Άλφα".

Ύστερα έπρεπε να περιμένω στη γωνιά, κι όταν αντίκριζα την κοιλιά του άλλου, αφού θα 'χα επί τόσα χρόνια παρακολουθήσει τα αισθήματα και το σφυγμό της, να σκύψω άλλη μια φορά και να ψιθυρίσω εμπιστευτικά: "Άχ, αυτός ο Άλφα, κύριε Βήτα..."

Έπρεπε πίσω από τα γυαλιά του Γάμμα, να караδοκώ την ιλαρή ματιά του. Αν μου την εχάριζε, να ξεδιπλωσω το καλύτερο χαμόγελό μου και να τη δεχθώ όπως σε μανδύα ιππότου ένα βασιλικό βρέφος. Αν όμως αργούσε, να σκύψω για τρίτη φορά γεμάτος συντριβή και ν' αρθρώσω: "Δούλος σας, κύριε μου".

Αλλα πρώτα πρώτα έπρεπε να μείνω στη σπείρα του Δέλτα. Εκεί η ληστεία γινόταν υπό λαμπρούς, διεθνείς οιωνούς, μέσα σε πολυτελή γραφεία. Στην αρχή δεν θα υπήρχα. Κρυμμένος πίσω από τον κοντόπαχο τμηματάρχη μου, θα οσφραινόμουν. Θα είχα τρόπους λεπτούς, αέρινους. Θα εμάθαινα τη συνθηματική τους γλώσσα. Η ψαύσις του αριστερού μέρους της χωρίστρας θα εσήμαινε: "πεντακόσιες χιλιάδες". Ένα επίμονο τίναγμα της στάχτης του πούρου θα έλεγε: "σύμφωνος". Θα εκέρδιζα την εμπιστοσύνη όλων. Και, μια μέρα, ακουμπώντας στο κρύσταλλο του τραπεζιού μου, θα έγραφα εγώ την απάντηση: "Ο αυτόνομος οργανισμός μας, κύριε Εισαγγελεύ..."

Έπρεπε να σκύψω, να σκύψω, να σκύψω. Τόσο που η μύτη μου να ενωθεί με τη φτέρνα μου. Έτσι βολικά κουλουριασμένος, να κυλώ και να φθάσω.

Κανάγιες!

Το ψωμί της εξορίας με τρέφει. Κουρούνες χτυπούν τα τζάμια της κάμαρας μου. Και σε βασανισμένα στήθη χωρικών βλέπω να δυναμώνει η πνοή που θα σας σαρώσει.

Σήμερα επήρα τα κλειδιά κι ανέβηκα στο ενετικό φρούριο. Επέρασα τρεις πόρτες, τρια πανύψηλα, κιτρινωπά τείχη, με

ριγμένες επάλξεις. Όταν βρέθηκα μέσα στον εσωτερικό, τρίτο κύκλο, έχασα τα ίχνη σας. Κοιτάζοντας από τις πολεμίστριες, χαμηλά, τη θάλασσα, την πεδιάδα, τα βουνά, ένιωθα τον εαυτό μου ασφαλή. Εμπήκα σ' ερειπωμένους στρατώνες, σε κρύπτες όπου είχαν φυτρώσει συκιές και ροδιές. Εφώναζα στην ερημία. Επερπάτησα ολόκληρες ώρες σπάζοντας μεγάλα, ξερά χόρτα. Αγκάθια κι αέρας δυνατός κολλούσαν στα ρούχα μου. Με ήβρε η νύχτα...

Η ΖΩΗ ΤΟΥ

Βρέθηκε σε χειρόγραφο, γραμμένο με μολύβι και μάλλον δυσανάγνωστο, γεμάτο διαγραφές, διορθώσεις, προσθήκες και παραπομπές, στο πίσω μέρος ενός άγραφου υπηρεσιακού εντύπου του Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων, σε γαλάζιο χαρτί διαστάσεων 30X22,5 εκ. και χρονολογημένο Ιούνιος 1928.

Ξυπνώντας, ένιωθε γύρω του μια καθαρότητα, κάτι σαν ατμόσφαιρα νοσοκομείου, μια εντύπωση ευχάριστη, σα να' χε βαθιά αναστενάξει - ένιωθε πάντα μια σύντομη χαρά, όση χαρά του είχε απομείνει.

Καθώς κάποιο αόρατο χέρι να κρατούσε στο βυθό τα φύλλα και τα νεκρά ξύλα και τον πηλό που θ' ανέβαιναν σε λίγο στην επιφάνειά της, η σκέψη του μπορούσε τώρα να λαμποκοπά, στραμμένος προς τον ουρανό καθρέφτης, λίμνη όπου πράσινες και χρυσές πλάκες φωτός απλώνονταν κι έσβηναν ασύλληπτες, χωρίς να πάρουν σχήμα, μπαίνοντας σαν γενεές η μία στη θέση της άλλης, βιαστικά βιαστικά, με το φόβο της πετριάς που θα τις διέλυε. Η εντύπωση εκείνη διαρκούσε λίγα δευτερόλεπτα.

Ύστερα ερχόταν η μνήμη κρατώντας στο ένα χέρι τα φίδια του παρελθόντος και στο άλλο τη σκοτεινή απαντοχή.

(Εδώ υπάρχει μια σιωπή μεγάλη, ένα κενό που θα μπορούσε να χωρέσει όλες τις πλαδαρές φιγούρες της πραγματικότητας.)

Κάποιο πρωί, στην ατμόσφαιρα αληθινού ίσως νοσοκομείου, αφού ανέπνευσε βαθιά, καθώς άλλοτε, δεν κατόρθωσε να ξυπνήσει.

Κι αυτό ήταν η ζωή και ο θάνατος του φίλου μου.

ΜΕΤΑΦΡΑΣΕΙΣ

Ν' EST - IL UNE CHOSE...

(Francis Viele - Griffin)

Του κόσμου πια δεν είναι ουτ' ένα
πράγμα σ' εμάς αγαπητό
-- ένα τραγούδι, μια παρθένα,
ένα βιβλίο, ένα φυτό --

ιερό δεν είναι σε μίαν άκρη,
κάτου απ' την όψη τ' ουρανού
-- 'ένα χαμόγελο, ένα δάκρυ,
μια γλυκιά θύμηση του νου --

δεν είναι γύρω ουτ' ένα πάθος,
υπέρτερο, θριαμβευτικό
-- μια δόξα, ή ένα ωραίο λάθος,
ή ένα μεγάλο μυστικό --

α! που οι ψυχές να το αγαπάνε
και να γελούν εδώ στη γης,
που να το βλέπουμε και να 'ναι
δικαιολογία της ζωής

ΟΙ ΡΑΘΥΜΟΙ

(Paul Verlain)

-- Μπα! Και η μοίρα μας έγινε πεζή.
Αν θέλετε, πεθαίνουμε μαζί;
-- Σπάνια η πρόταση, ορισμένως.

-- Ωραίο το σπάνιο. Λοιπόν εμπρός.
Ο τόπος θαυμάσιος και ο καιρός.
-- Χι! χι! χι! Απογοητευμένος!

-- Ίσως. Αλλά προπάντων εραστής
άψογος. Ανέκαθεν ιδεαλιστής.
Να πεθάνουμε τώρα ελάτε.

-- Περισσότερο ειρωνεύεστε, θαρρώ,
παρά όσο κάνετε τον τρυφερό.
Πάψετε, κύριε, αν αγαπάτε.

Έτσι το βράδυ κείνο απάνω στη
χλόη, και στ' άνθη απάνω καθιστοί,
δυσπερίεργοι ερωτευμένοι

αναβάλανε τέτοιο ζηλευτό
θάνατο, κι απομείνανε γι' αυτό
-- χι! χι! χι! -- καταγοητευμένοι.

SAG, WO IST DEIN SCHONES LIEBCHEN...

(Heinrich Heine)

“Πες, η αγάπη τι έχει γίνει,
στα τραγούδια σου που υμνούσες,
της καρδιάς η φλόγα εκείνη,
που σ' εθέρμαινε κι εζούσες;”

Είναι η φλόγα στάχτη κρύα,
είναι τάφος η καρδιά μου,
κι είναι οι σίχτοι σαν υδρία
με την τέφρα του έρωτά μου.

SIE LIEBTEN SICH BEIDE...

(Heinrich Heine)

Αγάπαγαν ο ένας τον άλλονε,
μα δίχως γι' αυτό να μιλήσουν.
Με μίσος αλλάζανε βλέμματα,
κι από έρωτα θέλαν να σβήσουν.

Εχώρισαν έπειτα, φύγανε
μες στ' όνειρο μόνο ειδώθηκαν.
Πεθάνανε πια και δεν έμαθαν:
εμίσησαν, ή αγαπηθήκαν;

LES MORTES M' ECOUTENT...

(Jean Moreas)

Μέσα στους τάφους κατοικώ, μόνο οι νεκροί μ' ακούνε,
εχθρός πάντα θανάσιμος θα μείνω του εαυτού μου,
οι ανίδεοι και οι αχάριστοι τη δάφνη μου κρατούνε
οργώνω κι άλλοι χαίρονται το κάρπισμα του αγρού μου.

Κανένα δε ζηλοφθονώ. Η οδύνη τι με νοιάζει,
τριγύρω το ακατάλυτο μίσος, η καταφρόνια!
Αρκεί μόνο που όσες φορές το χέριμου σε αδράζει,
ολοένα πιο τερπνά αντηχείς, ω λύρα μου απολλώνια.

“MAMAN!...JE VOUDRAIS...”

(Paul - jean Toulet)

-- Να πεθάνω, θέλω τώρα, Χριστέ μου,
επιθύρισε τρυφερά.

-- Να πεθάνει κανείς από χαρά,
κυρία, δεν άκουσα ποτέ μου.

-- Αλλ' εκείνη, καθώς, άξαφνα ορθή
χάμου τον κορσέ της επατεί:

-- Ήταν όνειρο, λέει, και φρεναπάτη.
Α, πώς είχατε γυμνωθεί!

ΟΙ ΣΚΙΕΣ

(Comtesse Mathieu de Noailles)

Όταν πια θα' μαι κουρασμένη
εδώ να ζω μόνη και ξένη
χρόνους αβίωτους,
θα πάω να δω τη χώρα που' ναι
οι ποιητές και καρτερούνε
με το βιβλίο τους.

Fancois Villon, σκιά μου φίλη,
που ταπεινά καθώς οι γρύλλοι
ετραγουδούσες,
πόσο η ψυχή μου θα σ' επόνει,
όταν σε πρόσμενε η αγχόνη
κι έκλαιαν οι Μούσες!

Τάχα τρεκλίζοντας ακόμα,
Βερλαίν, κρατάς αυλό στο στόμα,
δεύτερος Παν,
πάντα είσαι άοπλος και θείος εσύ,
μεθώντας με οίστρο, με κρασί,
rauivre Lelian;

Και τέτοιο αν είχες ριζικό,
που άλλο δεν είναι πιο φριχτό,
Ερίκε Χάινε,
ούτ' έτσι ωραίο σαν το δικό σου,
στα χέρια μου το μέτωπο σου
γείρε και πραύνε.

Εμένα διάβηκε η ζωή
όλη ένα δάκρυ, απ' το πρωί
έως την εσπέρα.
Κι άλλο πια τώρα δε μου μένει,
παρά, θεοί μου αγαπημένοι,
να 'ρθω εκεί πέρα.

INFINI, FAIS QUE JE T' OUBLIE...

(Paul - jean Toulet)

Για να ξεχάσω το άπειρο,
τώρα θ' αναπολώ
τη χρυσή μέθη του έαρος,
το κύμα το απαλό,

κι εκείνη που εβημάτιζε
σε πάρκα ερημικά,
αγάπη, ω φύλλα κίτρινα,
ω ρόδα νεκρικά.

ΑΝΘΡΩΠΙΝΟ! ΠΟΛΥ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟ!

(Andre - Spire)

Ο πατέρας μου ήξερε λατινικά,
η μητέρα μου έπαιζε πιάνο
κι επήγαινε σ' επισκέψεις.
Καταλαβαίνεις, μικρή μου,
καταλαβαίνεις;

Είχα ένα παιδαγωγό,
ένα άλογο,
ένα τουφέκι,
υπηρέτες και ιπποκόμο.
Καταλαβαίνεις;

Αγαπούσαμε πολύ τα δάκρυα,
την αγάπη, τους νικημένους,
τον ουρανό και τους διαβάτες...
Ας ανάψουμε τη φωτιά μας,
ας τινάξουμε τα βιβλία μας,
ας βουρτσίσουμε τα ρούχα μας,
ας γυαλίσουμε τα παπούτσια μας.

Ας γυαλίσουμε τα παπούτσια μας,
κι ας πλύνουμε τα πιάτα.
Καταλαβαίνεις, μικρούλα μου,
καταλαβαίνεις;

ΒΑΡΚΑΡΟΛΑ

(Laurent Tailhade)

Κυριακή. Σ' ένα βαπόρι
στριμώχτηκαν μπουρζουάδες.
Ξεφωνίζει κάθε αγόρι,
ξεμουξίζουν οι μάμαδες.

Τα σκυλιά δε λογιαράζουν
ο Σηκουάνας πόχει πνίξει,
δε φοβούνται, διασκεδάζουν
την ευγενική τους πλήξη.

“Ω, τι ζέστη, Θεέ μου, βράζει!”
βεβαιώνουν οι κυρίες,
κι επιπόλαιες κι γελοίες,

ξεκουμπώνοντας με νάζι
τα χυδαία ντεκολτέ τους,
διευκολύνουν τους εμέτους.

Ο ΤΟΙ QUI SUR MES JOURS...

(Jean Moreas)

Εσύ που μόνη από από ψηλά, δεσπόζοντας τα πάθη,
λάμπεις και με φυλάσσεις,
όπως ο έναστρος ουρανός βέλη ρίχνει στα βάθη
νυχτερινής θαλάσσης,

ω θεσπεσία ποιήσις, με κάποιο αιθέριο ντύμα
τύλιξε την καρδιά μου,
να γίνω τώρα ο άνεμος, το νερό και το κλήμα,
ο άγριος κρίνος της άμμου.

Να μεγαλώνω πάντοτε, στα πόδια μου να νοιώσω
ό,τι λατρεύουν οι άλλοι,
να μεγαλώνω σαν το δρυ, κι έπειτα να τελειώσω
σα μια φωτιά μεγάλη.

TU SOUFFRES TOUS LES MAUX...

(Jean Moreas)

Η μοίρα σου πάντα σκληρή, μα εσύ τη δυστυχία
περιφρονείς, αναγελάς,
μέσα στη θύελλα τέρπεσαι, μέσα στην τρικυμία
τη λύρα κρούεις, αντιπερνάς.

Ποιητή, οι άνθρωποι θα 'λεγαν πως είναι οι στίχοι σου ένα
παιχνίδι μάταιο, παιδικό.
Μην το πιστεύεις. Έχουνε ο Απόλλωνας για σένα
κι οι Μούσες έπαθλο ιερό.

Άφησε να γεννιούνται αυτού κοίταξε εκεί να σβήνουν
οι ενάρετοι και οι πονηροί,
αφού όλα γύρω γίνονται μονάχα για να δίνουν
στα ποιήματα σου μια αφορμή!

AINSI J' AI DANS MA BELLE PIPE...

(Francis Carco)

Στην ωραία, φαρμακερή μου πίπα εφούμαρα
τις τελευταίες αναμνήσεις μου. Χαρτιά
έβαλα για προσάναμμα στη φωτιά,
στίχους, χειρόγραφα, βιβλία με φούμαρα.

Νεκρός, θα 'μαι σαν άθλιο ακταστάλαγμα
στη μνήμη φίλων, συμποσιαστών.
Μα θα 'χω λησμονήσει τα πλήθη των αστών,
τη δόξα, το χρήμα και το συνάλλαγμα.

ΕΠΙΤΑΦΙΟ

(Mathurin Regnier)

Περνούσε η ζωή μου, γλέντι αληθινό,
δίχως μετάνοια μήτε χαλινό,
κι επήγαινα παιχνίδι κάθε ανέμου.
Τώρα παραξενεύομαι γιατί
ο θάνατος να με συλλογιστεί,
που δεν τον συλλογίστηκα ποτέ μου.

ΜΠΑΛΑΝΤΑ

ΤΩΝ ΚΥΡΙΩΝ ΤΟΥ ΠΑΛΑΙΟΥ ΚΑΙΡΟΥ

(Francois Villon)

Πέστε μου που, σε ποιο μέρος της γης,
είναι η Φλώρα, η ωραία από τη Ρώμη,
η Αλκιβιάδα, κι ύστερα η Θαΐς,
η εξαδέλφη της με τη χρυσή κόμη;
Ηχώ απαλή, σκιά σε λίμνη, τρόμοι
των φύλλων, ροδοσύννεφα πρωινά,
η εμορφία τους δε έδυσεν ακόμη.
Μα πού 'ναι τα χιόνια τ' αλλοτινά;

Πού 'ναι η αγνή και φρόνιμη Ελοΐς;
Γι 'αυτήν είχε τότε καλογερέψει
ο Πέτρο Αμπαγιάρ. Άλλος κανείς
όμοια στον έρωτα δεν θα δουλέψει.
Κι η βασίλισσα που έκανε τη σκέψη
κι έρηξε στο Σηκουάνα, αληθινά,
το σοφό Μπουριντάν για να μουσκέψει;
Μα πού 'ναι τα χιόνια τ' αλλοτινά;

Η ρήγισσα Λευκή, ρόδον αυγής,
με τη φωνή της τη γλυκά ακουσμένη,
η Βέρθα, η Βεατρική, η Αρεμβουργίς
του Μαιν, η Σπαρτιάτισσα η Ελένη,
κι η καλή Ιωάννα από την Λορραΐνη,
όλες ανοίξεως όνειρα τερπνά,
η ανάμνηση τους ζωηρή απομένει.
Μα πού 'ναι τα χιόνια τ' αλλοτινά;

Πρίγκιψ, αν τις αναζητείτε τώρα,
τάχα θα τις έβρετε πουθενά,
τάχα θα υπάρχουν σε καμιά χώρα;
Μα πού 'ναι τα χιόνια τ' αλλοτινά;

ΟΙ ΤΡΕΙΣ

(Nicolaus Lenau)

Αφού κι η τελευταία εχάθη μάχη,
τρεις ίππείς επιστέφουμε μονάχοι.

Από βαθιές πληγές το αίμα ρέει
ζεστό, τ' άλογο σκύβει να το εισπνεύει.

Από τη σάλα το αίμα τ' αναβάτου,
κι από τους χαλινούς, έφτασε κάτω.

Αγάλι αγάλι τ' άλογο πηγαίνει,
αλλά το αίμα τρέχει και πληθαίνει.

Οι τρεις ιππείς πηγαίνουν πλάι πλάι,
ο ένας στον άλλο γέρνει κι ακουμπάει.

Στο πρόσωπο βλέπουν ο ένας τον άλλο,
και λένε μ' αναστεναγμό μεγάλο:
-- Από μια κόρη τρυφερά αγαπούμαι,
γι' αυτό τώρα πεθαίνοντας λυπούμαι.

--Έχω χτήματα πολλά, σπίτια, δάση,
κι η νύχτα έτσι νωρίς θα με σκεπάσει.
--Δεν έχω πάρει το θεό του κόσμου,
μα πόσο με φοβίζει ο θάνατός μου!

Και καθώς με τ' άλογα προχωρούνε,
τρία κοράκια γύρω τους πετούνε.

Τους μοιράζονται, κρώζοντας καθένα:
Δικοί σας οι δυο, κι ο τρίτος εμένα.

SPLEEN

(Charles Baudelaire)

Είμαι σαν κάποιο βασιλιά σε μια σκοτεινή χώρα,
πλούσιον, αλλά χωρίς ισχύ, νέον, αλλά από τώρα
γέρο, που τους παιδαγωγούς φεύγει, περιφρονεί,
και την ανία του να διώξει ματαιοπονεί
μ' όσες μπαλάντες απαγγέλει ο γελωτοποιός του.
Τίποτε δε φαιδρύνει πια το μέτωπο του αρρώστου,
ούτε οι κυρίες ημίγυμνες, που είν' έτοιμες να πουν,
αν το θελήσει, πως πολύ πολύ τον αγαπούν,
ούτε η αγέλη των σκυλιών, οι ιέρακες, το κυνήγι,
ούτε ο λαός. Προστρέχοντας, η πόρτα όταν ανοίγει.
Γίνεται μνήμα το βαρύ κρεβάτι του, κι αυτός,
χωρίς ένα χαμόγελο, σέρνεται σκελετός.
Χρυσάφι κι αν του φτιάχνουν οι σοφοί, δε θα μπορέσουν
το σαπισμένο τού είναι του στοιχείο ν' αφαιρέσουν,
και με τα αιμάτινα λουτρά, τέχνη ρωμαϊκή,
ιδιοτροπία των ισχυρών τότε γεροντική,
να δώσουνε θερμότητα σ' αυτό το πτώμα που έχει
μόνο της Λήθης το νερό στις φλέβες του και τρέχει.

ΜΙΚΡΟΣ ΠΟΥ ΠΕΘΑΝΕ ΣΤ' ΑΣΤΕΙΑ

(Tristan Corbiere)

Φύγε τώρα, κομμωτή κομμητών!
Χόρτα στον άνεμο και τα μαλλιά σου.
Φωσφορισμούς θ' αφήνουν τα βαθιά σου
άδεια μάτια, φωλιές των ερπετών.

Κρίνοι, μυοσωτίδες, άνθη των
τάφων, θα γίνουνε μειδίαμα σου.
Φύγε τώρα, κομμωτή κομμητών!
Δοξάρια σιωπηλά τα κόκαλά σου.

Το βαρύ πια μην κάνεις. Των ποιητών
τα φέρετρα παιχνιδάκια, στοχάσου,
είναι κι αθύρματα νεκροθαπτών.
Φύγε τώρα, κομμωτή κομμητών!

ΤΩΡΑ ΑΝΟΙΞΙΑΤΙΚΟ...

(Από το γερμανικό του Heinrich Heine)

Τώρα ανοιξιάτικο καθώς
ανάβρυσες απ' την καρδιά μου,
πέτα, τραγούδι μου, στο φως,
πέτα τριγύρω και μακριά μου.

Ως τη χαρά της εξοχής
την ηχηρή χαρά σου φέρε,
κι ένα τριαντάφυλλο αν ιδείς,
πες του από μέρος μου το χαίρε.

Η ΑΓΑΠΗ ΤΟΥ ΒΙΚΕΝΤΙΟΥ

(Του Frederic Mistral, από γαλλική μετάφραση)

Λέει: Σ' αγαπώ· δεν τρώω, δεν πίνω...
Μιρέγια, ιδέ το χόρτο εκείνο
που το ζυγώνουν τα κύματα τώρα.
Φυτρώνει στα ρηχά νερά,
δυσμόνο ανθάκια έχει μικρά
κι είναι, Μιρέγια, μια χαρά.
Όμως αν έρθει της αγάπης η ώρα,

το ένα το λούλουδο μονάχο
θα πάει κοντά σε κάποιο βράχο
τα πέταλα στον ήλιο για ν' απλώσει.
Και βλέποντας το έτσι λαμπρό,
τ' άλλο λουλούδι ερωτικό
κάνει ν' ανέβει απ' το βυθό,
ένα φιλί στο ταίρι του να δώσει.

Πάνου στο βράχο για να φτάσει
και στην αγάπη, ώσπου να σπάσει
το τρυφερό κλωνάρι του τεντώνει,
κι όταν ελεύτερο βρεθεί,
νεκρό κι ωραίο θε να συρθεί,
τ' άλλο για να 'βρει. Ένα φιλί,
Μιρέγια, κι ας πεθάνω! Είμαστε μόνοι.

ΣΤΟΝ FRANCIS JAMMES

(Από το γαλλικό του Charles Guerin)

Το σπίτι σου όλο, φίλε, με το πρόσωπό σου μοιάζει.
Σα γένια κρέμεται ο κισσός, μια πεύκη το σκεπάζει
σαν την καρδιά σου αιώνια νέα, αιώνια δυνατή,
άνεμοι ας τη ρημάζουνε και πόνοι και υετοί.
Φαίνεται ο τοίχος της αυλής χρυσός από τα βρύα,
στον κήπο χλόη ψηλώνει, ανθεί μια δάφνη, μια γαζία,
κι είναι το σπίτι ένα φτωχό πάτωμα μοναχά.
Πρώτη φορά την άνοιγα, θυμάμαι, και ακροαζόμουν
σάμπως πουλιού κελάηδημα την πόρτα σου να ηχά.
Ω Jammes, πριν από πολύν καιρό κοντά σου ερχόμουν,
μα σ' ήβρα καθώς σ' έβλεπα πάντα στα ονείρατά μου.
Ρεύανε, σβήνανε τα δυο σκυλιά πεσμένα χάμου,
και πάνου απ 'το χαμόγελο το μελαγχολικό
σαν κίσσα το καπέλο σου ήταν μαύρο και λευκό.
Έβλεπε το παράθυρο στοχαστικά το Μάη
να τες οι πίπες σου, και μια βιτρίνα αντανakλάει
μες στα βιβλία τωνποιητών τον κάμπο που γελάει.

Φίλε, σαν εγεννήθηκαν, οι στίχοι θα γεράσουν,
εκεί που εκλάψαμε θα 'ρθουν άνθρωποι να γελάσουν.
Όμως κανείς από τους δυο μη λησμονεί
μια μέραν όμορφη, γλυκιά σαν φθινοπωρινή,
τη μέρα όπου εδώκαμε τα χέρια στη φιλία.
Μελισσοουργούς ακούγαμεν να κελαδάνε θεία,
καμπάνες να βουίζουνε, τ' αμάξια να περνούνε...
Ήταν Βαΐων Κυριακή όλη μελαγχολία.
Εσύ, συντρίμμι από έρωτα, καθώς καλάμι που 'ναι
στο κύμα μέσα ολόγερτο και κλαίει αγαλινά,
εγώ, διψώντας να χαθώ σε πελαα μακρινά,
εκεί που δίχως τον πιλότο βάρκες τριγυρνούνε.
Με σκέψεις διαφορετικές όμοια συγκινημένοι,
το γκρίζο νιώθαμε ουρανό πάνω μας να βαραίνει.
Α, θα 'ρθω, θα 'ρθω σπίτι σου πάλι να κοιμηθώ;
α, θα 'ρθω ενώ τα βλέφαρά μου θα φιλεί τ' αγέρι,
να περιμένω στα σκαλιά πάλι το πρώτο αστέρι;
και πάλι θα' ρθω, γέρνοντας σα μύρο να αιστανθώ
να πνέει από ένα κίτρινο σωρό παλιών γραμμάτων

τον έρωτα που σώζεται στην τέφρα των πραγμάτων;
Είναι το παραθύρι σου κορνίζα που κρατεί
βίλες, χωράφια, χιόνια, τον ορίζοντα πλατύ.
Στον κήπο ποιήματα σιγά διαβάζεις κάθε Μάη
και το γαλάζιο τ' ουρανού στην υδροχοή κυλάει.
Φίλε μου, το σπίτι αρμονικό, θα ξανάρθω ποτέ;

Αύριον, οϊμέ! Καλύτερα να λέει κανείς για χτες.
Δίχως πατρίδα μια ψυχή βαθιά μου όλο πεθαίνει.
Απόψε, μίαν απ 'τις φρικτά που υπόφερα βραδιές,
ενώ του ήλιου που χάνονταν η δόξα ήταν χυμένη
στη θάλασσα, τον ουρανό και στην ακρογιαλιά,
κι ενώ οι αφροί μου πλένανε, οι άνεμοι, τα μαλλιά,
σαν το χαλίκι μ' έσερνε του ονείρου μου η ορμή,
επήγαινα, τα κύματα με φώναζαν, φωνή
απόμακρου, παράξενου, λησμονημένου τόπου,
και με πετράδι εχάραζα, λαμπρό σα φως ηλίου,
φλεβάτο καθώς χέρι, την ημέρα εκείνην όπου
πέρασα το κατώφλι σου, παιδί του Βιργιλίου.

ΕΝΑ ΠΟΙΗΜΑΤΑΚΙ

(Από το γερμανικό της Marie von Ebner- Eschenbach)

Ένα ποιηματάκι! Πες μου, πώς μπορεί
τόσον η καρδιά μας ναν το λαχταρεί;
Σ' ένα τραγούδι μέσα τι θα λάχει;

Τίποτε. Δυο λέξεις μόνο ρυθμικές,
μόνο δύο ριμούλες ταιριαστές, γλυκές,
και μια ψυχή ακέρια εντός του θα' χει.

ULTIMA

(Από το γαλλικό του Emile desrax)

Στο Fred. Desrax

Βρέχει. Ονειρεύομαι. Θαρρώ πλατάνι ναν τη σκέπει,
στο δρόμο εκεί να ορθώνεται, στο φως,
μια προτομή μαρμάρινη. Τ' αδέρφι μου τη βλέπει
διαβαίνοντας και μουρμουρίζει: "Αυτός".

Θα 'χεις πολύ, αδερφέ αγαπήσει μόλους και νησιά,
τη θάλασσα περσότερο, τ' αγέρι·
εγώ τα ωραία τραγούδια, τα βιβλία, τη μοναξιά.
Μα θα 'χουμε και οι δύο τόσο υποφέρει!

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

(Από το γαλλικό του Georges Rodenbach)

Φθινόπωρο είναι, βρέχει, να, και ο χρόνος όλο σβήνει!
Η νιότη σβήνει, σβήνεις, ω προσπάθεια ευγενική,
που μόνο εσέ θα σκεφτούμε πεθαίνοντας, σεμνή
προσπάθεια να περάσουμε και το Έργο μας να μείνει.

Αχ! πάει κι αυτή που μ' έθρεφεν ελπίδα η πιο μεγάλη·
μάταιο σαν άλλα ονείρατα, τ' όνειρο πάει κι αυτό.
Όλα περνούν, οι πόθοι μας περνούν, ένα βουητό,
περνούμε, τέλος οι ίδιοι εμείς για να 'ρθουν αύριο
περνούμε τέλος οι ίδιοι εμείς για να 'ρθουν αύριον άλλοι.

Γιρλάντα η δόξα εμάδησε κι είναι οι γιορτές φυγάτες.
Μόνο πικρία μένει σ' εκείνον που 'χε ονειρευτεί
πολύ να μην επέθανε και λίγο να σωθεί
και κάπως ναν τον αγαπούν χρόνοι, καιροί διαβάτες!

Αλίμονο! Με ρόδο τον εαυτό μου παρομοιάζω,
με ρόδο που μαραίνεται και γίνεται χλωμό!
Αίμα δεν τρέχει· θα 'λεγε κανείς πως φυλλοροώ...
Κι αφού πια τώρα ενύχτωσε -- για θάνατο νυστάζω!

